

נקבלהו, ובזה תנוח דעתנו על מה שזכר מחכמת הובוכבים בדברי רבותינו, מפני שאנחנו סבורים שהוא מקובל מכה אלהי והוא אמת, ואם לא הנה כלו סברות, וגורלות בשמים יותר אמתיים מהם הגורלות בעפר. אם כן מי שיראה האורות ההם דוא הנביא באמת, והמקום אשר יראה בו הוא מקום הכוונה באמת, מפני שהוא מקום אלהי, והתורה אשר תבא על ידו היא תורת אמת:

אמר

קול יהודה

אוצר נחמד

לפי סדר נגלום האמור ממאם שמום מלדיים נעטם שטיז שהיא זונות, והיטעו כיון דדשו זיה רכיס (פי' שהורגלו בו מפני דוחקן שיהיו קרובים לשרוד שנת אשר הזכירו שם על כבודו בדנים גדולים ומכ' ע"ז אמרו עני לגד דם) שומר פחאיה ה', ע"כ. וכיון עוד אל מה שהיה כחוב אלפקסיה דר' יהושע בן לוי כפי המסופר ממנו (שנת ע' מי שהשחק) היא מן דכחד בשבא יהיה קד וכן, והאי מן דבכרי בשבא יהיה קד וכן, וזולת אלה: ואם לא הגה כלו וכו'. הכונה אל כל ימאלא מן המכמה דבר סמוך אל המכה אליה כי יפוג לבט מהאמין שהמזכר ממנה בדברי חכ"ל יהיה מקובל מכה אלהי, הן אמר יהיה כל הגמלא ממה סברות אפשיות וגורלות בשמים אשר אין להם שום צירוף על מה שימכונו. ויוקר אמתיות מהם יהשבו אללם הגורלות הגעשים בעפר הנקרא ייאומוניע"ה, כי קרוב אליע הדבר לדעה אומו יותר מגורלות השמים הכרוקים ממנו ריחוק עלם ומקום, עם היות זה וזה דבר שום והכלל בלתי ראו למסוך עליו. ומקראת החכמה העפר והכלל המול, כי הים מנהב קדומים לרשום שורות הנקודות בחול או בעפר וכו' היו עשים ההשליכה והולאה הצורות הצריכות בגורל, כמו שהגו היום לעשות זה על הספר ובדיו. וכבר היו מוחטים לשמים עפר מולת ה"ב בשבט מהצורות הידועה נחכמה היא, ומהם לשבט המשחים. וכבר הרל"ג עליה צבירות דמיל (ב') וז"ל, המכשפים הם מי שהשטן שייורדו רוחיות הטובים וידיעו להם מעתידות לפי מהשכחם נעשיות לורות בשעות ידיעה, ומפעלותיהם ג"כ לביטוי על מי שירלו רע או טוב נעשיית המוטה על שם האיש ההוא, ויהשבו כי זה יביא עליו הרע ההוא. והשקדים ידמו שהיו משתחמטם בגורלת לדעת העתידות, והוא מה שיקראו החכמה העפר וכו', עד אמרו ואלוים המכשפים והשקדים אין התחלת פעולותיהם מהודרת ע"כ. ועיין מה שכתב בעל העקרים על הוראת המערכת וגורלות האל, מאמר ד' ס"ז: אם כן מי שיראה האורות ההם וכו'. חזר על הרשמות לבולדית מכל מה שקדם מראש המאמר ונד הכה, כי הוכח לרבות הצורות המהירות שזכר סימן ג' הוא הנביא בלמה, לא הפילוסופים שזכרו סימן ד' וכו', גם לא החושים המכריים בפסקא הזאת, גם לא אשר יבא אצונם לאמונה: והקבוקם וכו'. הוא מקום הגעשה שהקדם וזכר סימן ג' לאמר והוא כאשר שג נבטל מים סוף וכו': הוא מקום הדבונה באמת. מוכן לטוין דעמו של אדם השמים, לממן יתן לקראת אליה ישראל או קבלת הגוואה המקווה אלל, להיותו מקום ביה אלהים ושלם השמים כי שם לזה הן הא הנרכס לבחיתיו. או רצה במקום הכונה, המקום שרלו לכל אדם לטוין הליכתו אליו כי אדמה קדוה הוא, וכמו שעשה החבר עלמו המחזר נחתימה הספר. וכן יורה שמום הלשון הזה אלל, בלמרו בפסקא הגעשה שהם נשכחים אל מקומות וכו', גם בלמרו והיה מקום טומא וכו'. וכן אמרו סימן י"ג אך כיון שהמו מקום הכונה וכו':

סוף וכו'. ל"ל מקובל מפי הראשונים: נקבלהו. שאין שדכ ומנע קל לשנת כבר הם נחשבה לנמנע, לא ללם כח קבלה מרזח אלהי כמו שידעו קבלה העמים והמקומות שזכר בס"ק: בדברי רבותינו. בשנת (דף ע"ה) אמרם כל שידע להשזב תקומות ומולדות ואינו חושב עליו הכחזז אמר אם שוול"ו לא יעונו, וישי"ש ע"ז. זה יודע שהיה אם היא שומנה לו נאומה וכו'. ודלוי סוף לם מעטם מקובלים הם, לא דרכי החושים אשר כוכ מהחיסים כלכר יורה הנסיון ככל זים. דומה לם אמרם פרק משין פומי הסקו ועוד פרק מי שהשתיך נעמתי הסולרם, האי מן דנחמה יהיה גבר זיוקן וכו', האי מן דנמנע יחא גבר עשיר, עוד שם סרכה מוס: מפני שאנחנו סבורים שהוא מקובל. הדבר האמור מפי ח"ל לא אמר מפי האלפגוניים כך שיהי מקובל בידם: ואם לא. ולא אינו מקובל אין שום משג בדרכים ולא מקום סכרה שלמך להסות אשר סבלוהם הללו: כלו סברות הגורלות בשמים. ואינם רק כמו שהשם גורל בסכמתו, ולאמר אם יעלה נדיו מספר זוגי מן הממון וכדומה לוס אלליה דרכי, ולא מספר נפד לא אלליה, שאין פליט הגוונת נדיו שום סכה לסלמחו וסנמד לסעד סללחם, כך אין מלך סוכובים אשר סלפגניני גמר עליו שהוא מלך פוב, סיכס לפונה לא מהסנל סרנמם קעוין לרע: יותר אמתיים סוהם הגורלות בעפר. כלומר בגורל הספר שנושין מתחשבים שזכרין עפר ונושין רכמיס צו ומכישים בו לדעה פתיות, לפעמים ידומן לם במקום שיהיו סלמה כסומא פלחום יומר מאלו סמנדיים ע"כ סוכובים: אם כן מי שיראה האורות ההם הוא הנביא באמת וכו'. כלומר לא דרכי החושים הסומטים על סבלים מלון שורם, אלל מי שרצה סלרות סעויו מנע הוא סקדוס: והמקום אשר יראה בו וכו'. מה שלמרו מקומות הננוה, לא אמרו מלך סכרה אלל מלך נכדס סנכילוס שהגידו לו כי שם לוס פ' את סכרה סל עפר השמים, ולא ממלוא נביאים חון ללך קדוסה: והתורה אשר תבא על ידו היא תורת אמת. כמו שזכר בדוים נחתימה שהיא תורת אמת, כך ראו קי לרדות נכוס המקום הוא מקום הננוה, וכמו שהקדים דרכיו נבי' ג' והוא כלכר שם נבולו מים סוף וכו':

אבל

נחכמה אמתית, אלל הם דמיונים וענינים כדוים, ע"כ. ועיין מה שכתב בעל העקרים על הוראת המערכת וגורלות האל, מאמר ד' ס"ז: אם כן מי שיראה האורות ההם וכו'. חזר על הרשמות לבולדית מכל מה שקדם מראש המאמר ונד הכה, כי הוכח לרבות הצורות המהירות שזכר סימן ג' הוא הנביא בלמה, לא הפילוסופים שזכרו סימן ד' וכו', גם לא החושים המכריים בפסקא הזאת, גם לא אשר יבא אצונם לאמונה: והקבוקם וכו'. הוא מקום הגעשה שהקדם וזכר סימן ג' לאמר והוא כאשר שג נבטל מים סוף וכו': הוא מקום הדבונה באמת. מוכן לטוין דעמו של אדם השמים, לממן יתן לקראת אליה ישראל או קבלת הגוואה המקווה אלל, להיותו מקום ביה אלהים ושלם השמים כי שם לזה הן הא הנרכס לבחיתיו. או רצה במקום הכונה, המקום שרלו לכל אדם לטוין הליכתו אליו כי אדמה קדוה הוא, וכמו שעשה החבר עלמו המחזר נחתימה הספר. וכן יורה שמום הלשון הזה אלל, בלמרו בפסקא הגעשה שהם נשכחים אל מקומות וכו', גם בלמרו והיה מקום טומא וכו'. וכן אמרו סימן י"ג אך כיון שהמו מקום הכונה וכו':

י אמר הכוזרי אבל התורות אשר אתריכם, כאשר יודו באמת ולא יכחשוהו, כלם משימים יתרון למקום התוא, ואוסרים כי הוא מקום עליית הנביאים בשער השמים, ומקום מעמד הדין, ושהנפשות נקבצות אליו, ושהנבואה בבני ישראל, אתר הודאתם בגדולת מעלה לאבותם, והחודאה במעשה בראשית והמכבול וכל (ל"א רוב) מה שכתוב בתורה, וחוננים אל המקום הנכבד ההוא :

י"א אמר החבר אמנם הייתי סרמה אותם לבני אדם אשר לא קבלו כל תולדות הסצות אך שרשיהם, לולא שמעשיהם סותרים את דבריהם, ושכבודם למקום הנבואה בדברים שהם מכוונים אל מקומות היו לאיליים, באיזה מקום שיקרה שיחיה בהם המונם לא נראה בו מעשה אלהי, עם השארים חוקי העבודות הקדומות וימי הגיהם ומועדיהם, ולא שנו זולתי הצורות שהיו לשם, סחו אותם ולא סחו דתותיהם. כמעט שאומר כי כל מה שאמר הכוזרי ועבדתם שם אלהים אתרים עין ואבן, ונשנה פעמים, הוא רמו. ואנחנו עם רוב הימים משתוים אליהם בעונותינו, ואמת הוא שכוונתם אינה אלא לאלהים, כמו עם אבימלך ואנשי גינדה, "ומתפלספם ומחפילוספופים

אוצר נחמד

י אבל התורות וכו'. באתם לוי מודם דכדין כמנין מקום סגנונה, שגם כל הדמות אשר נתסו אתר מן תורמסס חף סס מודים לנכר סוס. ונחלס סדכרי סכוזרי ככ"י זה לירות חליס חיקרי מות כלי"ט מהס סכריס סככר כחאחרי מחלמר סמקוס סכוא מקום אלטי, סמורס חקב מנח על יח סיה סורמ חמת, וסוא לא קן יתסור סכרי כל ספורמ סככוס סחרינו גס סס מודים מיקוס סכוא וסס כ"י סוויס לריכס דכסיס, סל"ט ססס מודים כמנפול בני יסכאל וכלל סלחמר כמורס מחדוס עולס ומסכנס סרסיית, ח"כ חין סככר סגנלמר סמחלמר סמקוס סכוא מקום אלטי, לסכוס סכרינו סיה סלטיס בגדולת מעלה לאבותם. סכל מודים כמנפול סמכות לרכסס יתקן יעקב: חודואה במעשה בראשית והמכבול. סמרד לוט סמחכות, וכמ"ס כחאמר ח' סיומן מ"ה סכסס סיה סמנין מחידוש סעולס סר מוס וחסונו קכלנו מחסס וסד סס:

י"א הייתי סרמה אותם לבני אדם. וכך סוא כמסחוח יסנין, ור"ל ככרי יסיון מדתס חוסס ססורוס סכוא סחרינו לבני אדם חקב לא קכלו תורמנו ככלל רק סרסיס, וכסו סלחס חופר סמודים כחלכות וסכנסנס סרסיית וסדוחס לוט, וסס כככרי חקב סכע מוחס בני מנ, וסס סכרלסס אלטו מלות נר חוסב: לולא שמעשיהם סותרים את דבריהם. סס דככרי עג סרס ויסמחל סרסייס לו, חקב לפי סרלח סס מקיטיון סכע מלות וחי"ס עוכדיס ע"ז, וכסכר כחגרס סרמכ"ס על דת יסמחל סלחיס מוכדיס ע"ז, סלע"ס סרלח

חוס מעסיס סענדו כסס כגויס מרקיוס, חין כונסס לפ"ל סכוא סמחל מעסיס ער"ד: ושכבודם למקום הנבואה. מ"ס סלחס חופר ססס סמשימס יתרון למקום סכוא, סכס סוא דככריס נכנד, חכל כמנפס סלל סס מחקדיסי ומסכריס כעטודס: אל מקומות היו לאיליים באיזה מקום שיקרה שיחיה בהם המונם. ככל מקום סמחלור לסס לקבן סס סמונס סמח יגדלר למקום קודש לעבודת חלסיס, וחלוי כעלי דסס כלומג ססורס סולח סכל"ס כמקומות חקב ענדו סגויס, חכל סיו מקומות ללויים מיוחס וסווח סיו ויסניס סס ענדוי כנל כמור סכוי סס, וחלו סכפיליס מוח מן סכרין: עם רוב הימים משתוים אליהם. לא ססו סרלח לסכל סכוא רק ללטיס חמת, כמל סככר: וסמת חוא שכוכובת וכו'. מוח לומר כעלי כדס סכוא חין כונסס לפסל סכוא רק ללטיס חמת, ועס כל זו סרי סככר סכוא סכור מדס כסורס, וחך יסכן סמכעסס יסכור כסורס, סלילו נלך חמר כסורס לנרד סלכס סלס סלכסיס סס אכתימן סס אלא לטיס אל אכתימן כחלסס כחלסס סלילוס וחסונו לו סק מן סל סרי סלחל חקב וסלמר יוסכס אכתימן ככר ויקרל לכל ענדוי ויכרר חל כל סככריס חלסס כחויסיס ויכרל סלכסיס מלד, סרי סלחל לטיס סיו יכחיס חקב אכתימן עמו: וסכסי כנידה. סמחל כיונס וחסונו חקב כחלסיס יקרלו סס וכו':

קול יהודה

י אבל התורות וכו'. כמעט אמנם לקיים דבר: כי הוא מקום עליית וכו'. כדבר החבר כמחשבת בלחמו וסמסס סעלורס ח' סמסיס: ושהנבואה וכו'. כמו שקדם כרסאן ס' ד' וס' ס': וכלחמו ללחוס סוון נלחנס חכויסיס על יסרלל:

י"א אשר לא-קבלו וכו'. כמקבלי סכע מוחס בני נח לו יומר סמסס, לפי רוב עקרי ספורס ססוסרמו כידס: ערד כמעט וכו'. נקסר למעלה עם חמרו לולל סמעסיס ססוריס חל דכריסס ותכנולו וכו': וכסלריוס וכו'. כעיו חמרו ועכדסס וכו', ועל דרך ויסמכרו וכו'. וזה סוא כנרלח לא עלמחט ענינו, וכדכר מלל סככר סיוכור ס' כ"ב: עם אכתימן. כי חמרו רק חין ירלח ללטיס כמקוס סכס, לא חיה כי חס חמד, חך חמנה ירלח ללטיס סיהס על אכתימן, סכוי חל"ס על זה כי סס מעכב לכריסס מחלמר אכתימן כנה חלוי לבנין כעוב ככתימן סכ. ולא עסח כן כמכריס כי סס נחלמר כנה אכתימן קח וקך ויו עליו סרעה חלסיס ויסלחו חופו וסל כיתו וכו', וזה מחוקקו עם חקב לא חיה מורל סמיס עלויסס: וכתפלספסם

(כ"א ומהפילוסופים) יקראו לשם האלהים, ומנהיג ההגריים אמר כי השיג האורות האלהיות ההם במוצאם, ר"ל אדמת הקדש, וצווה ליישר אנשי העולם בלו, והיה המקום כונתם הארץ ההיא, ולא נתעבב הענין כי אם מעט עד שהשיבו כונתם אל המקום אשר המונם שם. הלא זה כמי שירצה ליישר בני אדם כלם אל מקום השמש, אבל עיניהם תרוטות ולא יכלו לראות ולא מצאו מקומה, ונשא אותם אל קוטב הצפון או אל קוטב הדרום ואמר להם השמש הנה, הקבילוה תראו אותה, ולא ראו אותה. והמנהיג משה עליו השלום העמיד ההמון אצל הר סיני לראות את האור אשר ראוהו אילו היו יכולין עליו כיכלתו. ואחר כן קרא לשבעים זקנים וראוהו, כמו שאמר ויראו את אלהי ישראל. ואחר כן בקץ השבעים זקנים השניים וחל

אוצר נחמד

קול יתודה

והפילוסופים (כ"א ומהפילוסופים) יקראו לשם האלהים. אף הם מאמינים באלהים אמת, האם כל אלו על מאמני תורת י' יתשבו? ומנהיג ההגריים. מניה דת' סימטעליס: במוצאם. ר"ל ממקום ממקום שם נולדו ייחוד, דסינו אדמת הקדש: וצווה ליישר וכו'. אל המקום המובחר הוא זוהי לישר אנשי העולם כולו. נאמרו מן האורות אשר השיג ליישר אנשי כל העולם אל המקום הקדוש שהוא: ולא נתעבב הענין. הפגוט שבו שונים למקום הקדוש שהוא: עד שהשיבו כונתם אל המקום אשר המונם שם. והיא עיר מיקא המפורסם להם, אשר שם מתקדשים כל בעלי בית הדין והכרו אליו מכל המקומות: מן שירצה ליישר בני אדם כולם אל מקום השמש. מקום ששמש מתקרב ביותר לבלתי יושבים, כמו שהוא להיושבים תחת השמש וכנדי כ"ד מעלות לשון ולדורם, וממחמת שינויה בשמש מכיס על הארץ ביושר כח השמש בזכר ומחזיר יופר, כטודע להחמי המכונס והכנסט: והיו עיניהם תרוטות. תלוטות ופגורות, ולא היה כנס כח לפגול אור שמש המוק: ונשא אותם אל קוטב הצפון או אל קוטב הדרום. מלח קוטב נאמר על יור נגלל איו, והוא הקודם ביותר רמקס מן המשום וממסלול השמש שהוא נמשום וכנסון לו כנדי כ"ד מעלות. וכבר נודע שכל עוד שמתרחקים מן המשום אל הקוטב, אור השמש יוצר חוש, והככור ששמתח הליטת האור יראהו אף נעיים ערעויות, ועם כל זה לא יוכלו לראותה שהיא האור מכסה עיניהם, עד שטעוד ד"מ סמוך לקוטב נפתות מכדי כ"ד מעלות ויותר, ואר כפי הנודע נמשום נזון ששמש סמוך לתמו גדי מזה ומזה יופר ופליגה לגמרי ברזיטת יום או יומים או חודש ימים ויותר עד ששם חדשים כפי ערך הסתקרנות לקוטב: ואמר להם השמש הנה הקבילוה תראו אותה. כככור מתחמת כנסון חושך ולא אור שזכב עיניהם ויוקס, משם יראהו: ולא ראו אותה. און סן במקום ששמש לא היה כח בעיניהם לנאות אותה, ואין יראהו אותה במקום שחך לגמרי: והמנהיג משה וכו'. וכן תאמר כי אולי מלך הליטת חומרי הגשם כדיון טוקן גלג טול לקבל האור רק כהתרחק ממנו, והכי משה העמיד הסמוך כולו במקום המוכן לקדושה, כי מקום כר סיני הוא ככלל א"י כנוכר עממים רבות: לראות את האור ההוא אשר אורוהו. כלומר כל הסמוך יחד הגיטו האור שהוא כל אחד לפי מדרגתו, וכמ"ס ויטל משה והסין ושבעים איש מוקמי ישראל ויראו את אלבי ישראל, והנה הוקיטם היה לנס מדרגים גדולים מכל הסמוך, שבאמר ויראו את אלבי ישראל, ואלוהי יתר הסמוך לא הביעו למדרגה זו אבל עד כל זה ראו אף הם מן האור ההוא כפי יבנתם, כמ"ס ויראהו כבוד ה' בלח אולנה בראש הכר לעיני כל ישראל: השבעים זקנים השניים. הנוכרים

ומתפלספים (כ"א ומהפילוסופים) יקראו וכו'. ר"ל שיש מן המהפילספים אשר יודו באלהותו ויקראוהו האלהים: במוצאם. במונעם ובמקורם: ולא מצאו מקומה. שלא השמדלו ללכת אל המקום אשר חמלע שמה: אל קוטב הצפון וכו'. אין לנרש זה על השוכנים תחת קוטב הצפון (אם היה שימלע שם ישוב כמו שהוקדם וכרו נשני ס' כ') אשר להם יום בן ששה חדשים אף להם לילה כשעבוד זה, בלופן כי השנה אלנס כיומא חריכהא דמיא, ויקרה להם שלא יוכל השמש להשג על האופקס כי אם כ"ד מעלות כפי רוחק רלח הסרמן מנגלל המישור אשר היה להם לאופק, כטודע לכל מי שהכניס רלחו מעט בכתמה הסכונה. רק אם יסכים דעמך לסכול הדוחק ולבאר נשוא אוחס שם כחדשים היה אשר נשך שמשם יטוסה, ש"ל"כ מלי קאמר. או שהחמר כי הדמיון הוא מלך הולשה השמש במקום ההוא, כי שמה חדשים לא יראה שם כלל, ושמה חדשים אינו שם בגבורתו, כי אין עלייתו על האופק רק ככ"ד מעלות כאמור, ושכונן שמה להבדיל בין א"י לזולהה לענין המלח שם השמש האלהי בתקופו, ולח יתוייב יסוח כל חלקי הנמשל מכוונים עם כל חלקי המשל, וכמו שכתב המורה בפמיהתו. אמנם אין אלה הם דוחקים גרידים לעין. על כן אמרתי הליטת הכונה רק על הכנה פניהם כלפי הקוטב הנפואי או הדרומי שאין השמש נחלח בנקודתם ההם, כי חוולו מנקודת מרחק ומבואו בנקודת מערב, אלא שלמזרח ולמערב יש רוחב כפי נטייתו של שמש מנגללו לעפון ולדרום. והראכ"ב העיר לנו און בזה באמרו פ' במדבר, קדמה מזרחה הוא מזרחה ששם מקום ההתכרות העגולות, והנה היא אלמנעית, והנה בשלום אונתם אל קוטבי הנשון והדרום, כשמשכנב אח פניהם אל אחד מהם במזרח היה השמש נכה פניהם הקבילוה, הכי הוא מהתל בס, כי אין זה מקום ראייתה לעולם: אצל הר סיני. כי הוא מכלל המקומות שאור השמש האלוהי יראה שם לזכר תלוטות, במחזקר למעלה סימן ג' ונשני ס' י"ד: השבעים זקנים השניים וכו'. ה

חל עליהם מאור הנבואה מה שנשנתו עמו בו, כמו שאמר: ויאצל מן הרוח אשר עליו ויתן על שבעים איש חוקנים, ומעידים קצתם לקצתם במה שרואים ובמה ששומעים. ונתרחקו המחשבות הרעות מן האומה, שיהשב כי הנבואה מענה מהיחיד שמעו בה, כי לא יתכן לעבור ההסכמה על ההמונים החם, כל שכן שרבו והיו קהלות משותים עם אלישע בידיעת יום לוקח בו אליהו, באמרו לו הידעת כי היום ה' לוקח ארניך מעל ראשך, וכלם עדים למשה מורזים על תורתו:

יב אמר הכוזרי אבל הם יותר קרובים אליכם מהפילוסופים:

יג אמר החבר רחוק מה שיש בין בעל התורה ובין הפילוסוף, כי בעל התורה סבבש האלהים לתועלות גדולות וזלת תועלת ידיעתו אותו, והפילוסוף אינו

קול יהודה

אוצר נחמד

נח' נסעלוק שאמר כפי' למש' אססס לי נכטיס איס וגו' ולאמר וירדתי עמי סס ואלחני מן כרוח ארץ עליו ומספי' עליס: ומעידים קצתם לקצתם. ר"ל הנוכח צינאל לא סיסס כיחידים לנד, אבל סיו רכיס מתנכלים וכל אחד מעיד למיור עד שסכס סנוולס או דכרז ידוע ונכלס לנכס, עזי' אפסר לנכמס' אס סיוס: והחושבות הידועס. וסס סכופיס סנוולס: כי הנבואה מענה מהיחיד שמעו בה. כלומר שיעשו ענין הנוכח מענין מורכס לכל כותן סיוס סנוולס צינאל, רק עטת סניול סכול סלמנו מלמיס לו לנדו, אבל דיכר סיוס טוע עופוס אלל סרכס סיוס ניכילס כותן אחד כימיס ססס: ספי' יתכן לעבור על ההסכמה על ההמונים החם. ספי' לומר עסס ואלסן כן סכסיוס ללמנין לנייא, מלמר סזיו סמויס סרכס סזלו אי אפסר סספול סכססל על רכיס, סוכר סרכס סמוקוס דכרזו: כל שכן שרבו. ר"ל לא נלנד עלא יתכן סמול ססכססל על נכטיס איס יחד שיזיוס זס לוס סנוולס, אלל גם סכרו על סמסר סוס עד סזיו קלטול רכות סמנכילס: וכלס עדים למכס' רלס סניכילס, ומכיוחס על קוס חורט מסי, ולל עלל על לל זוס ניכיל לנדוע או לוסקי סכי מס סזיל חורט מסי, ולפי סזיו רכיס סניכילס לא נכס לל זוס אחד מסס לרדס לכדור עמס לוסקי על חורט מסי או לסכ, אלל עיקר נכולס סיוס כדי לקיים חורט מסי, מנחס וכיכיס דכרי אמת:

יב אבל הם יותר קרובים אליכם מן הפילוסופים. ר"ל עלל סכמות ססס קרוביס אליכס בעלו סכס האמת יותר מן ספילוסופיס סוכריס כמלמר א' סיון א' סמלמיס נקדמות סכולס וסופיס בידיעס וסנכסמס סריס:

יג רחוק מה שיש בין בעל התורה ובין הפילוסוף. ר"ל סכרל דדול יסנין בעלו חורט ססס וכו' וזלת אפסר סול סוכר ככל סקיוריס סזול נדוע יוכר: סכבש האלהים וכו'. יתכן קרית אלכיס לעבור איתו לטופל סכז, ולמול יועל לו לפי דעתו בעוס' ובעוס' ז: וזלת תועלת ידיעתו זאת. מלנד סמוולס סזול חוכס לסכז מלר ידיעס' א' חוכס לסכז מיקון תועלת נככו קיוס מלזיוס לפי דמיונו: והפילוסוף וכו'. ספילוסוף כסולס על ענין סוכר איס מלמין כזוס דס, וחוכס ספי' חסן לל כקיוס מלזול, ועיקר מוכיקו רת לסכר מן ס' על אמתת מכותו לפי דעת חקיכט, כלמנו כי עיקר סלמול סכרס סול סלמיין סלמס

סס המוכריס פרסח כסעלוק: כל שכן שרבו והיו קהלות וכו'. סול מס סנלמס (מ"ב ז') ויללו בני סניכילס אפסר סיוס אל אל אליעס וימלרו אליו הידעס כי סיוס ה' לוקח אס אדוניך מעל ראשך וימלר גם איס ידיעמי סזול וגו', ויגשו בני סניכילס אפסר ציוריו אל אליעס וימלרו אליו הידעס כי סיוס וגו', וממסיס איס מצני סניכילס לכו ויעמדו מענד כמרוק וסניסס עמדו על סירדן ויקח אליכו אס חק אדרכו וגו', ויכרלוו בני סניכילס אפסר ציוריו מענד וימלרו נחס רוח אליו על אליעס וגו'. סכס סרו סכמוכיס וכל רכיו קלטול בני סניכילס כמקומות סזויס, עכס סממסיס נידיעס אמת בעמס. וסול ממן סול עכן המוכר דכרזו. וככר ספליו סכו"ל סדורול על מריכס סניכילס כזוממנו, דמחל ס"ק דמיוול (י"ג) סרכס ניכילס חכבול לסס ליסרלל כיוכיל מלריס ומלריס לה ספליס כיוכיל מלריס, אלל מיכ סנוולס סנכרכס לזורח נכסכס עלל סכרכס לזורח א' נככס: וכלס עדים למכס' וכו'. כי סול לכדו זוכר סניכילס סס ניכיל ומכולס או עמיתול, אלל ללסכרס חרוח על חורטו, כמלמר מלכיל כחימח סמון זכרו חורט מסי עכדי וגו'. ומלר זס כלילי אמונ סוף סימן ס' כי מי סירלס סלורול ססס, סמורס אפסר מלר על ידו סול חורט אמת. ועכסו צינל לו כי זס אמנס סיוס כן כעוד סלל ימוס סכר חורט מסי מליו לסוכיו על קיוסו. וכן ככס סכרל"כ פ' ואלל על סככוו ומסח כן עמטוס ענה וגו', כי יכר סניכילס סס ניכיל ומכולס או עמיתול, אלל סככיס סס אחרן כמחילסו על מסי:

יב אבל הם יותר קרובים וכו'. מלל מקוס לככחין בין מדרגות הקורכס והרוחק אפסר לנו עס סלמס סככות סכנלולת כסככרס סחלוקס סמולכס כרלס סכסר, למלר מן ספילוסופיס וכו', כי אס כלס יכיל סככס סמכספס להכעיר אס ערכס כס יחד סככס' סמכסכס:

יג רחוק מה שיש וכו'. ומנד זס סיוס כרלס כלמלר ככרכס: בעל התורה. איזו חורט סמסיס: לתועלות גדולות. כי קרית אלכיס יספון

להשיג רענו ולדקקס בו כפי סיוולס: והפילוסוף

אינו מבקש אלא שיספרהו על אמתו, כאשר הוא מבקש שיספר הארץ על תרמיון שהיא במרכו הנלגל הנדול ואיננה במרכו נלגל המזלות, וזולת זה מהיריעות, ושאין מוזק הסכלות ביריעת האלהים אלא כהותב הסכלות ביריעת הארץ שהיא משמח, והתועלת אצלו איננה כי אם ידיעת הדברים על אמתותם להדמות בשכל הפועל וישוב הוא הוא, בין שיהיה צדיק בין שיהיה אפיקורוס לא ושיאוש בקדמות העולם, ולא יראה שהיה העולם "כלל" (כנ"ל אינו) געדר עד שנברא, אבל לא סר ולא

קול יהודה

אינו מבקש וכו'. כי זה כל פרי ההתלמדותו להשיג הדברים על כוריים כאשר המה, ולמה יהנה חכו על המוח ועינים ולשון ויכל שאלה סעו השמש: על הדברים. ר"ל דרך לחשיב הממל: הגלגל הנדול. הוא העליון המקיף: ואיננה מבורכ בגלגל המזלות. שהרי הוא יולא מרכז נעטותו ממרכז המקיף: ושאין מוזק הסכלות ביריעת האלהים וכו'. עם היותו וכדבר המורה בראשון פ' ל"ז שכל אשר היה הסכלות והכפירה נחליה בענין גדול, ר"ל בני שיש לו המדנה חזקה במציאות היא יותר גדולה מהתלמות בני שיש לו מדנה למטה ממנו, וכמו שהמשיל עם כי התאמין שרובין עומד בעת אשר היה בו יושב, אין נפייטו מן האמת כנפייטו מי שיאמין שהשם החם האויר, וישו שהמים החם הארץ, או שהארץ שפוחה וכיוצא בזה, ואין נפייטו השני מן האמת כנפייטו מי שיאמין שהשמש מן השלש או שהנגלל הני כדור וכיוצא בו, ואין נפייטו זה השלישי מן האמת כנפייטו מי שהאמין שהמלאכים יאלכו וישמו ויזכרו בזה, ואין נפייטו זה הרביעי מן האמת כנפייטו מי שהאמין חיווב עבודת דבר זולת ה'. עכ"ל אמר הכהן כי אין אלל הפילוסוף הבדל ביניהם לענין היזק שיעניג לו. כמו שקדם בראשון סימן א' בשביל הפועל וכו'. כמו שהאמת נעטותו בן שיהיה רבי. כשאין המעשה: בין שיהיה אפיקורוס. בחמישי סי' ח' ביאר עיניו שהיה רואה כי העולם היה בתקרה, ולחיש אשר אלה לו יוחם היותו בלתי חושש לבשרון פעלים כלל ועיקר, ורואו שחדי מי הגידו לו דרומויו היותו סוכר כי האמת האושר חבלים נפלו לה בעניינים, לא בעניינות הדברים בעשמיים, כי אמתם היו חיווי היי הכסתפקות כפי המסופר מעיניו, רק בעניינות הדברים הנפשיים בעדער הדלגה מל אש וכו' ונאחזה. ומכבודו מדובר בו לאחר כי עלה במדברתו על יתר הפילוסופים כלם. אמנם מד היותו חולה האושר בעניינות כאמר, לוקח ממנו עם אפיקורוס לכל מי שטעם לחיי העניינות בעגלות הגופיות, וכמו שזכר בחמישי סימן כ' כי דעת אפיקורוס חיווי שכל הדברים הם פועלים במקרה, כי לא תראה בהם כונת מכוין, וכיעתו נקראים בעלי ההגלה, כי סברהם כי ההגלה היא התכלית המתקשת והיא הכונה סחה, פ"כ: לא ירוש בשוהיה פילוסוף. וכדבר הפילוסוף בראשון סימן א', וכאשר מתיבה על הכונה הולת מן האמונה אל המושל

לפי

אוצר נחמד

האמת ויחזיקו הסקר, ומתאר שיש כאן אלוס נמלא גדול ומרומם רחוי לספר ממנו ולהאמין הדברים מנד עם האמתים: כאשר הוא מבקש וכו' על תרמיון. ר"ל ד"מ כמו שאו מבקש שיהיה הארץ חלויים במרכו נלגל טליון, ר"ל נלגל יומוי היונו לנפייטו: ואיננה במרכו נלגל המזלות. הוא הנלגל שאמרו הסופרים הקדמונים שהוא למטה מגלגל היום, וכו' ר"כ מזלות ושאר הכוכבים הקיימים. והוא מס שאמר שאין הארץ במרכו נלגל המזלות, בתשעות השון שקר הוא האמת, אבל אין טעיון כן, כי ככר מודע בעפוסט שאין נלגל המזלות יולא המרכו, מלבד שהוא נוסח, ורק נלגלו שנשע כוכבי לכת הם יולא מרכו. וחלוי ט"כ יש כאן, ובעקום נלגל המזלות ר"ל נלגל השמש או הירח. או י"ל שנקב נלגל המזלות לדומה בעלמא, והכונה כזה לומר שהארץ רק נקודה רדיוו במרכו כלפי גורל הנלגל, ולפיכך יהייה לומר שהיא במרכו זה הנלגל ולא במרכו נלגל אחר, שאלו היה שטוחה ונועמה בקנה השמים ר"ל בגלגלים, לא יתכן לומר שהיא במרכו זה הנלגל והיה במרכו נלגל אחר: וזולת זה מהיריעות. וכמו שאר ידועות שכל החכמות: ושאין מוזק הסכלות ביריעת האלהים וכו'. ושאין שש בעסקות פניו הידיעט באלים, כמו שאין שש בני שסל ולא ידע שהארץ במרכו וכו' היא כדויות אלל דומה שהארץ שפוחה וחינה כדויות ולא מרכו: והתועלת אצלו. שהוא מטריח עמלו לכיון בהכמה: איננה כי אם ידיעת הדברים. חיו רק עמלו שיעד כדבר כפי מה שהוא האמת: להדמות בשכל הפועל. שיהיה דומה לשכל הפועל, והוא המלאך האחרון לפי דעתם שמתפעל כל השמות: וישוב הוא הוא. ידע נשו בו. וכבר נזכר בו באריכות בסיון א' מתאמר א': בין שיהיה צדיק בין שיהיה אפיקורוס. בין שהוא ממתין הטובה מות ה' ומתן בעצמותו מדר, וכן שהוא סוכר ואומר מה שדי כי נעבדנו ומה מתן לאל כי נלד: לא ירוש כשהיה פילוסוף. וזה תשוב עון לו כשאו שזק על תקירות ומבקש האמת לפי אשר יהייה שכלו: ומשרשי אמונתם. וכן נדעו יזכר מל הון השמים, כאמרם איכה ידע אל ויש עבד שזק על שרש פיה ראש ונעטו, כאמרם איכה ידע אל ויש עבד שזק על וכן לא ייטיב ולא ידע: ושיאמין בקדמות העולם ולא יראה שהיה העולם געדר עד שנברא, כ"ל. הנה ענין הקדמות הוא כשי אפיקורוס. הא' שאלו מתאמנים במציאות השם כל עיקר, אך אומרים העולם ר"ל הנלגלים הם האלהות, וכן העולם קדמון כדבריה, שאלו היה נברא כל היה אלוס. וכן הם מתאמנים במציאות אלוס אך אומרים שגם העולם קדמון כמוהו, ואין נראה לו שיאמין שש"י. נראה העולם אחר שלא היה, כמו שהאמה בעלי דת אומרים שהעולם נברא זה כמו חמשה אלפים תק"ט שנה, כי למת לא כרא איתו קדם הוא היה, ומתחת ששעטם הקלוס האמת אומרים

השגל

ולא יסור, ואם יקראו האלהים יתברך בורא, הוא על דרך העברה לא על הסובך מהמלה, אך הוא רוצה באסרו בורא ויוצר, שהוא סבתו ועלתו, ולא סר העלול עם העלה, אם תהיה העלה בכח העלול בכח, ואם תהיה בפעל העלול בפעל, והבורא יתברך עלה בפעל ועלולו בפעל בעוד שהוא עלתו. אך אם יתרחק הרחוק הזה אין להאשים אותם, מפני שלא הגיעו אל הדידעה האלהית אלא בדרך הקשה, וזה ממה שהביאה אליו הקשתם. והמודה מהם במסת' האמר להבית התורה כמו שאמר סקראמ אל האם, כהמתכם ואת האלהית אניני במחוישה, אך אני אומר שאיני יודעה, אמנם אני חכם כהמתם אנושית. אך אלה התנאים כפי אשר קרבו רחקו

אוצר נחמד

השגול לא סר וסוס משגמי עולמים ויסוס נלמח ולא יסוד: ואם יקראו. ספולסוף סוס אס קורא אס ס' בורא סגולס: הוא על דרך העברה. כלומר על ד' דמיון מעט, ונמר שהגולס מתקיים ס' כלסוס סוסו משגמי: לא על הסובך מהמלה. אלא כפי סוס סוס מהל בורא, סר'ל סברא אס סל' סיס: אך רוצה באסרו בורא ויוצר וכו'. מונסו כמס שקורא אס ס' בורא, סייטו ססוס סכס סגולס וקויטו ועילוטו, סגל ידו ית' קיוס סגולס, וסוס מתמקין כוס ססגולס נמשך אחר עמס כבודו ית' ומתחייב ממנו ואינו נסרד ממנו, כמו שאין סוסוסל נסרד נלגוס מן סססגיל אוטו. וזס ססמר וסל סר העלול, ס'ל סגולס, עם הדעה, סגול סס'. ודע ססס עמס ועלול סוס כמו פועל ופועל, סספועל נקרא עמס ועמקל ספועלס נקרא פועל. ויס סססגו ס' יס סכדל רכ בין אחרך עמס ועלול ביון אחרך פועל ופועל, כ' אס פאחר פועל לא יתחייב שסיס ספפועל פמיד במגילוט סס פועל, כלילו פאחר רלכין סכגילי סיס קודס ביומן לכניס סגולס, וגס לא יסור עיין עולול ס' כיוס ספפועל פועל אלל סכגיקס לפעול, ולאמס בלמחר עמס או סכס, ססכין ממס סספועל וסססכוככ נמלסו פמיד בידו, וסכוכור וס' כרסו בעלי סדסוס סמחמיטיס כחדוס ספועלס נלמנר ססס' עמס או סכס לכל סלמלוחס, רק קראו אוטו בסס פועל ובורא. ויס סכרבי וכל קר סעלס ס' ס'ל' אס תהיה העלה בכח וכו'. סוס ססורס כ' ס'ל' מר'אס ככס שאין סכדל ביון סס עמס וסס פועל, רק ביון עמס או פועל בכח, וביון עמס או פועל בעל. כ' כמו סכגול' לא יקרא פועל בעל עמס סגול בונס סכיס, ואלולס קודס סיכנס אחרו לינו נקרא פועל ס'ל כונס, רק ככס, כלומר שיש בו כח על ביון, וכמו כן סכגניס וסעלס סמסס סכיס נקראלס ביו ככס, שיש כסס כח לקבל ארס סכיס מן סכגילי ססוס, וכסנולס נומר פועל בעל וסיטו ככסונס סכיס, סוס או ספועל נמלס עמו ואין ספועל קודס לו. וכן ויין נמלס עמס ועלול, סספועל ככס אפסר סקקודס נלגולס ביון. וזס ססמר סכרר אס ספועל ככס וכו'. והבורא יתברך עולה בפעל וכו'. כלל כ'ל מוקס נטייה סכוסיס וסכקומוס סגולס, וזו סיס עיניס אילו סכסוס מחדוס קודס פנכרל סיס ס'ל' עמס נלגולס ככס, כלומר ססיס יוכל למדשו ככל זמן זמן, וזו סיס נמלר על סעלול סגול ססולס עמס ככס. אלל סכורל יתברך סוס פמיד עמס בעל, וכן סיס משגמילי עולמים, ומתחייב עוללו סוסו סגולס אס מן פמיד בעל. בעוד שהסו עלתו. כלומר כמו שאין סכסן לו יתברך סגול ססולס. כ' יקרא סכסן עולס. וזו דרסס סכל למס לססוס למרלס עיני עמס: אך אם יתרחקו. אלו סעלסוססיס סמכרס סוס מרו סמס: אין להאשים אותם וכו'. וסוס מפני סלל נחלו רח אחרת מחלופיס ולכן ימשכו בעיניס כלכר ימשכו סעור כלסלס, ויסו כלמנוס אל ארס יסוס סקסס רוח סקסס: וזו סמס שהביאה אליו הקששות. ס'ל' וזס סרי סמלסן להאמין סספועלס כלני מחדוס: והמודע: מהם באמס. וססורס כלמס מן סעלסוססיס, אף סוס איוו מכלני סוכרסו סכססס גסורס, כ' יודע כעסו שאין סקססס מוסס מונלס א' סכרל ענלמס: יסמר לבעלי התורה. סמחמיטיס כחדוס פועלס וכסלר עיקרי סלמוני: כמו שאמר סקראמ. אחר סעלסוסילי מן סקקומוסיס: אך אני אומר שאיני יודעה. ס'ל' לא קללני אחרת מלמוני: אך אני רכב בהרמס אנושיית, ס'ל' מחרל שאין לו דס מקובלס נדיון כוס סלסויס עמס אחר סעיין סלמוני. ועוד מוס ככס סכרר כמלמס ס' סיון יד' וסיס סס ס'ל' ולאמנו יוטיב לו קבול סעודס וסקבלס אחר סוס כרלויס, ע"כ: אך אלה התנאים כפי שסס יסין על סעלסוססיס כמס ססס סמחמיטיס כחדוס פועלס וביכולת ללפי וסגנלמו: כפי אשר וכו'. סס

קול יהודה

איו מורה שתיסו וכו', ורוב מוס סוכר ככלן ככר קודס זכרוס מתקוס ססוס: לא על הסובך מהמלה. סוכורס על יס מלך, סרל לא כמסס סרלס'ע סכסכ סרלס'יס ביוטרו על סוכורס שאין סורלס מלס ו' פיומס נכ' אס תהיה העלה בכח וכו'. כדכר סוכורס כרלסלן פרק ס'ל' בלמרו סכססוס עמס בעלל יסיה עוללו נמלס במגילוט עמס בפעל כככרס, וכן סכקקרא ספועל פועל בעלל יסיה מתחייב מגילוט סגול כככרס, כ' סכורס קודס סיכנס סכיס ליט עולה כפועל אלל סוס כונס ככס, וכסיכנס או סוס בונס כפועל, כמו סממר סכיס ססוס קודס סיכנס יס' יסו ככס, וכסיכנס או סוס כככרס, ע"כ. ולאמרו בעוד שרוא עלתו. כלילו אחר סספועלס קדמון קדמוני יס'ל' אסר לא סר סיומו: אך אם יתרחקו וכו'. מסיב אחר מוס סכיס נרלס מן מול'ל דכר. ודכניו מלמוסיס עמס אחרת אס אחרו כמחמיט סיון יד' אחר שיש להס יסרון ככמסס סמחמיטס כמו סכיס נומר סקראמ'ל' כרלסלן וכו', ויס להס סהלללוח למס עמס סמכרו להקסיס וכו', וסס נמלר אלל יעולו ע"ל'ס, ונכון להס סכס על מוס סספועלס ממוספס הקסיסס וכוסו סכוב ועסו כממוסיס סככליסיס ומלסו סעולס, וסס ע"כ'ס מעליס, אחר סלל יוטייב להס קבול מוס סללס'ס, ולאמנו יוטייב למ קבול סעודס וסקבלס אחר סיס

יחוק, ואם לא, (כ"א הנה) ירבעם וסיעתו יותר קרובים אלינו, והיו עובדי אליהם הם ישראל נמולים שומרי שבת ושאר המצות, אלא מעט ממה שהביאם צורך ההנהגה לעבוד עליהם, והם סודים באלהי ישראל המוציאם ממצרים, כמו שאמרנו בעושי העגל במדבר. ואין לאלה עליהם מעלה אלא בהרחקת הצורות, אך כיון שהמו מקום הכוונה ובקשו הענין האלהי במקום שאיננו נמצא, זולת שנותם רוב המצות השמעיית, כבר רחקו עד מאד:

יד אמר הכוזרי צריך שנבדיל בין סיעת ירבעם ובין סיעת אהאב הבלדה גדולה.

כי

קול יודעה

היא כראיה, ע"כ: ואם לא. ר"ל ולא חינו ק: יותר קרובים אלינו וכו'. כי רוב גופי תורה נידם נשמרו ועב"ז הקורבן הולח חינו, כי כפי קורבנהם נדיעתה הפרטים הארוים וקבלתם היה הרחקהם רבה נבטוחם אל דרך לא טוב. והיותם רמוקים ממש פשוט הוא ממה ששיטת (פרק חלק) ג' מלכים אין להם חלק לעו"ב, ירבעם אחאב ומנשה. ונב"ק דר"ה הזכר ירבעם היה מחמיק את הרבים בכלל היודים לגיבס ודודים זו לדורי דורות וניהם כלב והם חנים כלים: והיו עובדי ע"א והם ישראל וכו'. ר"ל שם היותם ע"א היו ישראל וכו': אלא בעמ"ב וכו'. הן מדכרים מועפים ממה שהביאם לורך ההנהגה לעבוד עליהם. ונראה שרמז לנ"ב שם ירבעם לצורך ההנהגה מלכותו כאשר יראו את יטוב שם אל מלכות בית דוד, כספור הכתוב (מ"א י"ב) ויאמר ירבעם בלבו עתה תשוב הממלכה לבית דוד אם יעלה העם הזה לעשות זבחים בבית ה' וגו' ויוסף דברי יושע שני עגלי זכב וגו'. ונמה המהוין אל"ל מדבר הכי"א בפירות מלכים (שם י"ב) שאמרי אמרו כי היו שני עגלי ירבעם דוגמת שני העמודים יכון ונבטו אשר עשה שלמה בפתח האולם לזכר דוד ושלמה ששם את הבית, כי לעומת התעלה לעשות גם הוא נבטו הפעלים הללו זכר ויטמן למלכותו, בלשר את משנת יוסף שנאמר עליו כבוד שורו הדר לו וגו', ועל פי שנים אפרים ומנשה וכו', ואמרי הפלירו מחד לכתוב מן העגל הוא שום ז"ל ע"א, ולבאר אמרו וכו' הדבר היה לתפלת שהיה ספור מה שנעשה אה"ב בהמשך הזמן לא בכונת עשייה, ותאין עיניהם כעגל מדבר, כהז"ל ותחשוב שזה עמנו היה דעת הכהן בהם שאמר תלך אלטוב אלמא מעט ממה שהביאם לורך ההנהגה לעבוד עליהם, והם מודים באלהי ישראל המוציאם ממצרים, ע"כ. ולאכי לא ידעם איך כהו עיניו מראות נפסקה היא עממה ונמשכת לה כי תחזיקו לעלות עגלי ירבעם ועגלי מדבר הם מחבלי יחד, ושיהם בסקריה אחת נסקרו אללו, אן

אוצר נחמד

שמארכנו מנד זק רחקו מנדדים אחרים: ואם לא. ואם בלא ליון בלא נהרקהו מן המלכה וסם קרובים אלינו: הנה ירבעם וסיעתו. שניה אותם נכחוכ כרכס, עדיין יותר קרובים אלינו מס: והיו עובדי אליהם. א"ש שני עובדים עגלי הוכס שהקים ירבעם: והם ישראל. עם כל זה לא יאלו מן הדם, וכיו שזמרים המילה והכנה שסם עות גדלות כדת, עם שאר המלכות שומרים אוחס: אלא מעט. לא עכרו רק מעט מן המלות, כמו מלות כראיה וסממנה בלא עלו לנגל, וכן שאר המלות התלויות בביסמ"ק: כמה שהביאם צורך ההנהגה לעבוד עליהם. כי מיראת אלוהו מלכותו שם עתה בלא לעלות אל בית הקדש, כמפורש נכחוכ: והם מודים באלהי ישראל. ושמה תאמר בלא מחיר שעבדו אליהם וסם עגלי הוכס איו מעלה נארים לסם, ואם המודים ע"א כוסר בכל המורה בולס. אין טענין ק, כי היו מודים באלהי ישראל המוציאם ממצרים, ונמ"ש ויוסף המך וישע שני עגלי זכב ויאמר רב לנס וגו' הסם אלטין ישראל אשר הטען מארן מזרים, היו שהלמינו כס' המלות אוחס ממזרים, וסעגלים הסם לא היו עבדים זרם, רק היו על ארצו עיני שסם כעגל במדבר, שמונת דבריו נבאמר א' סימן ג'ד, ע"כ: ואין לאלה עליהם מעלה. ר"ל להכריים מעלה על עובדי עגלים כימי ירבעם: אלא בהרחקת הצורות. ר"ל שאינן עובדים הסעלים עמם כאשר עשו סיעת ירבעם: שהמו מקום הכוונה. כמכונה בעודות ה': במקום שאיננו נמצא. כולל א"י וירושלים שיר הכוונה: וזולת שנותם רוב המצות האלהיות. מלמד שאינו רוב המלות סמן חונס עלינו מלד עקן שמענו מפי עליין ואין הסכל תאין אוחס, כמו שפענו ונשר נחלב וחזיר ודמויהם. א"ל טענינו הפסוקים אלל בני אדם, שסם רעות כמו שסיבה דמים וסנינוס וכנולס ונזות אב ואם סם נקראים מלות הסכיות, ועגלים אמרו ח"ל שאילו לא כתבו לרואים סם לככתב, ואלו אף סם מקיימים אוחס, אינם מקיימים ממתת מלות ה' רק להסלים סקיון סמדיי ולא סתמה הארן עמיטה, כמו שנראה נדום כנגד בתלים, ואין זכ מלד חומר סקיון רן מלד הקון סמדיים שופטים דס בלא נכחוכ, ונמטה סם חרוקים מעלה מן המודים: **יד אמר הכוזרי צריך שנבדיל וכו'.** לפי שהסתר סעריך דם הכריים בעקן סיעת ירבעם, ואיך שסם גרועים

לגמט וכן להנהלות. ואיך נעלמה מנת דעמו של חצר בהנהלות עגל מדבר העולה לבקן ונבאן גרשון סימן ג"ה, אשר יאל לו משם כי אין הכונה רק לאלהי ישראל. אין זה כי אם שימת עין על לשון הכהן המולכ לפניו בלתי לרוך הקודס והמחמיר, וכן לא יעשה: כמו שאמרנו בעושי העגל במדבר. גרשון סי' ג"ז: ואין לאלה. האומרים: בהרחקת הצורות. כלמרו סי' י"א ולא שמו וכו', אמנם ירבעם וסיעתו התעסקו בעשייתם: שהמו. וזלמט ככסימן י"א: זולת שנותם וכו'. מלמד מה ששני ג"כ וכו': כבר רחקו עד מאד. וממל ירבעם יותר קרוב ממה, וכמי קרובו היה ירמיהו כאשר נדענו:

יד צריך שנבדיל בין סיעת ירבעם וכו'. לפי שהזכר ירבעם וסיעתו נקודמת לאמר שכפי קרבתם

כי עובדי הבעל הם עובדי ע"ז לנמרי, וכן אמר אליהו אם ה' הוא האלהים לכו אהריו ואם הבעל לכו אהריו, ובהם היו מסופקים החבמים איך היה אוכל יהושפט מסעודת אחאב, ולא אמרו כזה בסיעת ירבעם, ונס אליהו לא דבר בעבודת העגלים כאשר אמר קנא אתי לה' אלהי צבאות, כי סיעת ירבעם לה' אלהי ישראל היו כל מעשיהם, ומה שהיה להם מהגבויים היו גבויא ה', ונביאי אחאב (ל"ח השולח) נביאי הבעל. וכבר קם יהוא בן נמשי למחות את מעשה אחאב, והשתדל להרשתו להייה, באמרו אחאב עבד הבעל מעט יהוא יעבדו את האבא, עד שמחה זה הבעל, ולא שלח יד בעגלים. ועושי העגל הראשון, וסיעת ירבעם ובעלי

אוצר נחמד

גרושים מסיעת ירבעם, חור הסורי לעשון סאלף חף סיעת ירבעם לא היו כחלמיס גבויים וסיו סיעת אחאב סעט סעט עובדי כעגל גבויים מנס סרנס: הברדלה גדולה. ר"ל סדולה כעגל סלמונס, כי עובדי כעגל סם עובדי עגודת וזה לגמרי, וכבר אמרו ספספ"ש סקדמוניס שגבוי כעגל סיו עגודיס סעטת יסוד סלס וסיו אומריס סעטת סוה סללוס ולין מלכדו: וכן אמר אליהו וכו' (מלכים א' י"ח) אם ה' הוא האלהים לכו אהריו. סנואר סלסלמין סס' ולסלמין כעגל סס סני ספסוס ולס יקובו יחד וסלסמוניס כעגל ח' אסבר סלמיו סס': ובהם היו ספוסקימס חובבמיס וכו'. סנ"ץ דחולין (דף ד'): אלמר כן עין ספאל מומר לע"ז מומר לסלול ממשומו, סין מניו סיוסופס מלך יסודס סעטת ממשודת אחאב: ולא אמרו כזה בסיעת ירבעם. כלומר לא מלאת סיקרלו כסוסיס לסיעת ירבעם מניו ירבעם מומריס כעגל וכו'. וסרנ כעגל קל יסודס סינון סר"ל מלך סוקסס להכמיס עין אלו עס סיעת ירבעם, וע"פ סעס חיה מלאת סלכו עס סמכיו סעס. וסיק סמחוס למ"ס כעגליס ח' י"ז. ויחמר ח'ס סלסויס אל סתקל חס סתן לו חס חני סיקל לא אחס עמך ולא חולל להס ולא אסחס מיס כמקוס סוס כי חס ח'ס סלמר לא חלמר לא סתקל להס ולא סעטת סיס ולא סעוד כדרך אסר סלסס. סנס חלס מניעס חלכו כמקוס סיס וע"פ סעוד סיומו כעגליחוס, לא סיסאר כן כעטס אסרס, וח"פ סיס לגמרא לסלול כוה סמוקיס ממשעס ירושפט. וכלמס שלין זה רלסיס, סערי עגמרא לא סקור כן מנס סלמאר ויזכר לו סלסל סלן עקב לרוב ולכמיס אסר חלו וסיסחיו לעלות רמוס גלמד (ד"ס י"ח), וע"ז סוקסס לסס ח'ך חל סיופט סמסיעת מומר לע"ז. ואלוס כניוה סעטר כירעס סיס לא חמר קן ולא חולל להס ולא אסחס מיס כמקוס סוס כי כ' חס וכו', ואלוס לחלו מונח אסר דלמ"ס לא סיס חולל. וסכוס כמו סעיסחיו, וסקר עמו גס כן על סלמר ח'ס"ז וגס חללוס וכו': קנא קנא אתי לה' אלהי צבאות כי עונו כריק (מ"א ס"ז). וסס למאר אסר סעס חללוס לכרו כניו כניו כעגל, ולא מלאת סקלס עקל סוס כניו וחללוס על עיני ירבעם ועגודת סעגליס. ואלו סובר כסוניו כי סמסח"ס חללוס סכונכ קודס אחאב, או סיוכו כעט חו"ל כי סמס ח' חללוס וסיה כומו ירבעם וכל מלכי ישראל סלמחיו, וזה מניו סקלס לעגודס עליוס: וסוה סרויה לרס מהגבויים: חיו גבויי ח'. כי לא מלאת כשס מקוס סכסכוס סיוכר כניו סעגליס כמו סמחיו כניו כעגל: ונביאי אחאב חיו גבויי הבעל. ומ"ס ויחמר חללוס אל מלך ישראל מס לו יך לך אל כניו ח'ין ולס כניו ח'ין (מ"ד ד'): יהוא בן נמשי. מלך ישראל אסר סמח ח'ד מני סניוסיס סקודס אל סיופט (סס ע'): באמרו אחאב וכו'. וסיה כרי לנקב לן ח'קך, כמסר (סס ע'): ועושי העגל הראשון וסיעת ירבעם וכו'

קל יהודה

דחקו, וזה סתקל להכמר על עסקיו כענין עובדי הבעל, חס סמסעס סוה לו כירעס וסיעמו, או חס יסלמוס כגוד. ויסלמוס סעוס מכמס פריס סלס רלו זה כרלו זה, וכי דקק נספס משובה ישראל ירעס וסיעמו מניויה עובדי הבעל, וחס גזרה סוה לסיסס סלן לסס חלך לכו"ס כמחבר כקודמס, מ"מ מדרגוס מדרגוס יס כמסעס סעוסיס: וכן אמר אליהו וכו'. סעמדכרו נרסס כי כל סווקך אסר הבעל דומס כמי סלן לו חלוס כלל, וכוסל לא חלמר כירעס וסיעמו: וברס ח'ו סמופקיס וכו'. ס"ק דחולין (דף ד'): ולא אמרו כוה וכו'. כללחס סוה סמני עו רלסיס, סערי אסבר לומר כי על כן לא חמר כוה כסיעת ירבעם מניו סלס כעגל כעגל סיוכלו עמו מחסוי ישראל. חלוי כוון למס סכוסב (מ"א י"ח) וידבר ח'קך אל ח'ס חללסיס כוה ח'י כניו סעודס וסכודס ח'ס ח'ס, ויחמר ח'ס חללסיס אל ח'קך חס סתן לו חס חני כיקל לא אחס עמך ולא חולל להס ולא אסחס מיס כמקוס סוס כי חס ח'ונו כדכר ה' למאר לא סתקל להס ולא סעטת מיס ולא סעוד כדרך אסר סלסס. חס חלס מניעס חלכו עמו כמקוס סוהו עוודו ח'ך כעגליחוס, לא סיסאר לסלול עמו חס ח'רס, וח"פ סיה לו כעגל סגמרא לסלול סלמ"ס ח'וה מקודס כעגל יסוספט עס חללס, וללל חלף סעדרניס ססיס כניוהס כמו זכורנו: כאשר אמר קנא קנא אתי וכו' (מ"א י"ט). יורה סתקל סספור חללוס כי על עובדי הבעל נחמרו כדכריס, לא על עגל ירעס וסיעמו: כי סיעת ירבעם לה' אלהי ישראל חיו כל מעשיהם. ונכקן זה סעיד סכונכ על אחאב (מלכים א' י"ז) יופס חללס חס ח'סכריס ויחק חללס להכעיס חס ה' חלסי ישראל מכל מלכי ישראל אסר סו לפשו. ועל זה ח"ץ יוחנן (פ' חלך דף ק"ב) סככס על דלחוס סומרון אחאב ככר כ' חלסי ישראל, לסיקר לא יסיה על חלך כעגלי ישראל: ומה סרויו לרס מהגבויים וכו'. כי לא מניו זכרון כניו הבעל חלל סיעת ירעס כלסר מלמוס חלל אחאב: וכבר קם יהוא וכו'. כיוסופס עליו (מ"ב י'): ועושי העגל הראשון וסיעת ירבעם וכו'. כמו סזכר סקודמס:

לצורך

כניו כעגל וכו' וסל ימל מוס ח'ס למחוס זכרס כן

ובעלי הכמות ופסל מיכה לא היו מכוונים (כ"ל כלם) רק לאלהי ישראל, אך עם עבירה שהיובין עושיה מיתה, כמי שנושא את אהותו לצורך או לתאוה, אבל הוא מקיים כל מצות הנשואים כאשר צוה בהם האלהים, או כאחד מישראל שאוכל כשר החזיר אבל הוא נזהר בשחימה וכן הדם (כ"ל וניד הנשה) וזולתו מתנאי המאכלים כאשר צוה (כ"ל בו) :

מן אמר החבר הנה העירות על מקום ספק ואין אצלי בו ספק. וכבר יצאנו מעניננו במדות, וצריך שנשוב אליו. ואוסף לך באור ברמיון מהשמש שהוא אחד, אך מתחלפים "מערכות (כ"ל יחסי) הגשמים המקבלים אותה, ואשר יקבל אורה קבול שלם יותר (כ"ל מכלם), הפנינים והשוהם על הרמיון והאוויר הגליץ והמים, ויקרא בזה אור נוקב, ויקרא באבנים הזכות והשטחים הקלילים אור בהיר

אוצר נחמד

קול יהודה

לצורך וכו'. לא כמודד בלסיו להכעיס :

מן הגה העירות וכו'. לשי פים יטול הניאור, אם שיאמר מה שגורמת ספק על שני הכמות הנכרות בסדר כמה גדלות שאתה מנסה בנייהם מן הגראה בכמות, אין בידי להסיק מזה ענין, כי לא מלאה את ידי ולא רניתי המדרש לגזור על אדומתי מאמר מוחלט, ו"ל ואין אצלי בו ספק, ר"ל כדי ספוק המרה ספק, וליך את לעמוד אלנו ותשק ידי לפי שן לא אדק דברכי לא אחרת בשפטי על כן אחרתי לי דומיה חסלה. **ש** שיאמר מי הכניסך בספק על זה והלא פסוק הוא ואין בו אצלי שום ספק, ששרי שפתי צדור מלנו צדרי ירבעם וסיעתו לבד ולא נלאתי את שמות עובדי העל על שפתי, ולא כן מה חזק אלי בצמך אמור דריך שנבדיל וכו' והלא מובדלים הם ועומדים כי לא נרתי על שמוסס, ומה שלא זכרתי אחאב וסיעתו היה זה לפשיטתו אלני על כי הרע את כל מעשיו חלל זר, וכמאמר הכתוב (מ"א ס"ו) ויהי הנקל לבנו בהסתא

ומ'. ר"ל העגל שפשו מדבר וכן חמרה ירבעם ובעלי כמותו ופסל מיכה, כולם לא היו ע"ז גמורות לכסור כאל סמואלים מתארים ולענוב גורם מש, אך היו סבורים להמשיך עליהם כח אלתי ישראל ע"י הפסל הסוף, ע"י הקורה חייתה אליו, והוא עבירה שמייבין עליה מיתה בידי ה' אם עשה זה במדוי ובסתרה: לצורך. לקיים מטע פרים ורכים, וכסבור שגם בניאור אחתו מקיים המלום, וזה דמיון עובי העגל כמדבר, שחשבו כי לא פעלו און בזה, כנוכר במאמר א' סימן ז': או ראמת. וזה דמיון עבלי ירבעם, שיעק סונתו סיחה לכסור עלמו כבדי שלא יעלו הסע לרגל ותקבעל מלכותו: וזולתו מתנאי המאכלים. כמו שצריכות והחלב **כאשר** צווה בו. כאשר לעטס היסודי הכשר יצטוב כשגר הסור או הכשר ואלר בעלי חיים הנאכלים :

מן הגה העירות על מקום ספק ואין אצלי בו ספק. לומר זה שאמרתי לריך שנבדיל בין סיחה ירבעם וסיעת אחאב, ובאילו הדיבר הדום בנייתו ואתה מתחשק ושאל, ומה שאין ספק אלני וכן הוא בודאי כמו שאמר: **וכבר יצאנו** מעניננו במדות. הוא כנוכר כפי' ג' ומש עד סוף סימן ז', וכזווי נכנס דבריו ועטן ענין שמוסס בחזית, והכשר השיב ענין, ומתנגל מענין לענין, ומעשה סוף חזר להסלים בנדודיו ותכר, ואף ענין גדלותו לגיבוי. והואסף את משלו מן השמש ואף אורו מגיע אל כל דברים בשמים: שהוא אחד אך מתחלפים מערכות **הגשמים** המקבלים. אור השמש ישנה האור בהם כפי דרך כל כשמים הסס: הגשמים והשוהם. הם מיני אבנים חזות, כמו הדימאלט והקריסטל: והאוויר הצח. מני מירון האדים: ויקרא בזה אור נוקב. ר"ל בליווי וכמים יקרא אור נוקב, כהאור עובד דרך האור ודרך המים אל עבר שני כמו נשיות, הם פנינים והשואה האור עובר דרך עניים ונלח מעבר המי: באבנים הזכות. שאר מיני אבנים עבות שסם מלוחיות ותלקות סימט: והשטחים הקלילים. שאר שמים שאשר לעטס לטוטס ארעם היטע בליון שיתול מלקס ובסירים, והוא מליון נחשת קלל: אור בהיר. אור טוטל עליהם נכפל מהם וחזיר מעטו, כמבואר בתכמות סמליות

ר"ל יחסי הגשמים (כמו שהוא בנטחח אחרת), ר"ל כפי ערכם ויחסם אל השמש לענין היוחס מוכנים כספיריות אל קלת אורו בשלמות יקר או פחות: אור נוקב. להיוחס חלשם כמו פולה ונוקב, כי אין העגם הספירי המתקבל אורו: והשטחים הקלילים. כעין נחשת קלל זך ומלועס. ואמר שפתיים, וכי שני להם ספיריות, ועמה לא נראה אור בפנימיותם כפנינים וכשוהם ודומיהם המכרים, רק צדיר הוא בשפמים כסם המלוחיים. והנה לרבעה מיני מקבלים זה למעלה מזה מונחים לעיני, ואור ההשנה האלהים מתחלף

ר"ל יחסי הגשמים (כמו שהוא בנטחח אחרת), ר"ל כפי ערכם ויחסם אל השמש לענין היוחס מוכנים כספיריות אל קלת אורו בשלמות יקר או פחות: אור נוקב. להיוחס חלשם כמו פולה ונוקב, כי אין העגם הספירי המתקבל אורו: והשטחים הקלילים. כעין נחשת קלל זך ומלועס. ואמר שפתיים, וכי שני להם ספיריות, ועמה לא נראה אור בפנימיותם כפנינים וכשוהם ודומיהם המכרים, רק צדיר הוא בשפמים כסם המלוחיים. והנה לרבעה מיני מקבלים זה למעלה מזה מונחים לעיני, ואור ההשנה האלהים מתחלף

ר"ל יחסי הגשמים (כמו שהוא בנטחח אחרת), ר"ל כפי ערכם ויחסם אל השמש לענין היוחס מוכנים כספיריות אל קלת אורו בשלמות יקר או פחות: אור נוקב. להיוחס חלשם כמו פולה ונוקב, כי אין העגם הספירי המתקבל אורו: והשטחים הקלילים. כעין נחשת קלל זך ומלועס. ואמר שפתיים, וכי שני להם ספיריות, ועמה לא נראה אור בפנימיותם כפנינים וכשוהם ודומיהם המכרים, רק צדיר הוא בשפמים כסם המלוחיים. והנה לרבעה מיני מקבלים זה למעלה מזה מונחים לעיני, ואור ההשנה האלהים מתחלף

בהיר על הדמיון, ובעצים ובארץ וזולתם אור נראה, ובכל הדברים בכללות אור סתם בלתי שם מיוחד. והאור הסתם הוא כמו אמרנו אליהם, כאשר התבאר, והאור הנזקק הוא כמו "שם ה' (ל"ה ה' שם גודע) מיוחד ביחס אשר כינו ובין השלם שבכל בריאותיו בארץ, רצוני לומר הנביאים אשר נפשותם זכות מקבלות לאורו, יעבור בהם כעבור אור השמש בשוהם ובפנינים. ואלה הנפשות יש להם מוצא ומצב כעבור אדם כאשר התבאר. ונמשכת הסגולה והלה דור אחר דור וזמן אחר זמן, ויצא המון בני אדם וזולת הלב ההוא קליפות ועלים ושופים וזולתם. ונקרא אלוה הלב הזה כפרט ה', ובעבור הדבקו באדם הועתק שם אלהים אחרי כלות מעשה בראשית אל ה' אלהים, וכמו שאמרנו רבותינו נקרא שם מלא על עולם מלא, ושלוטות

אוצר נחמד

המלכות: ובעצים ובארץ. לומר כל שאר הנשמים שבעולם: אור נראה. ר"ל כהסוף מגיע אליו אור נראה עליו, ועי' אורו האור הוא נראה לעין, אבל אורו נסתר וזולת נילוי אורם ממנו כמו השמים המקיפים השם מלוטשים: ובכל הדברים בכללות. לומר כשנראה להם פעולת השמש בכל העולם נחמד ששם אורו האור סתם: והאור הסתם הוא כמו אמרנו אליהם. לומר כשם שאנו אומרים שהשמש נותן אור לכל נתי עולם נכחם, כך בעצמם הם אלמים כוונתם על הכה הלאה השמש המקיפים לכל העולם כגלו: והאור הנזקק. ר"ל כשאו רזים לבאר פעולת האור כפי אשר מקבלים אותו הניינים והשופים, ולכן אור קודם אורו אור נזקק: הוא כמו שם ה'. כפי ערך הסוף אור קודם אותו ית' נשם הוי"ו: מיוחד ביום. עמידים אורו בערך הסוף אשר שופע אורו אל נהמה של אדם, וסם בניינים אשר כבוד ה' עליהם אה: מקבלות לאורו יעבור בהם וכו'. מקבלים אור ה' כאופן שמשפוטם מאירות מעבר אל עבר, ואין דבר גשמי מתעורר כחוסם מלכד רוח ה' הסופע כשם שמיר: מוצא ומצב מורע אדם. ר"ל אדם הראשון שסיים גם הוא על השלמות והלב. לומר עיקר ענין האדם: דור אחר דור וכו'. ר"ל כאשר נמשכו הדורות וכו' בני אדם, ויסוף בנינו בני אדם רבים אור כמעט עומן כל בני אדם אשר לא גיעו לנדרתם הנשאים, וסם בני מדרגתם כמו קליפות ועלים ודברים בערך הפני שם בניינים, לומר ית' ששם יומר קרובים אל בניינים מולתם, כמו שכתבנו אור המושל שבאליה יומר קרוב אל פניו מן העולם, והעולם הוא מקיפה סוף, וכמו שכן נזרע המעוה יתבדק שאלה פניו קליפות ועליו ומבלעדי לא יזיזו גדול ספרי, כך כל השמן בני אדם זרימים אל הולתם הסגולה הסיף שם בניינים והשמים סגודים: ונקרא אלוה הלב הזה. האלמות של הסגולה הסיף נקרא יחוד משני דברים כבודו אליהם: ובעבור הדבקו באדם. ר"ל שאין בכל מעשה העולם השלם ענין שיפה מקבל אור ה' על השלמות רק הסוגר מנין אדם: הועתק שם אלהים וכו'. ר"ל לכן לא נזרע שם הוי"ו בכל מעשי בראשית ערב סגור סגור האדם: אל ה' אלהים. מדרגתית עד אשר כרה אליהם לעשות לא נזרע ה', רק הארץ זה כאשר נכרה אדם נחמד אלה הולדות השמים ואין כהכרח כיום עשות ה' אליהם ארץ ופנים, ומע שנקרא עד כאן אליהם נעמק עכשו לשם הוי"ו, כאילו אמר אליהם ונקרא עבדו ה', וכמו אור ששם סגור דרך האצטחה והשופים

קול יחודה

כשם כפי נית קבולם, ולכס כשם יקרא, בגדול הכל והוא האור הנזקק, ונקבץ מלה והוא האור סתם, ועי' האמנטיים נזקק, והם אור צהיר ואור נראה. למען לא ביאר המושג זולתי בשני הקצוות, כי ייחס אור נזקק למעולם שבכובלתו, ואור סתם ליחס האמות, ולא ביאר כלל בשני האורים האמנטיים. ואין ספק שכוון כשם לבחור מדרגות הקדושה שבישראל, כי יחס לפי חלקו ייחסו על זה ליהנות מזיו ששניה. ונראה שאמר אור צהיר כעבד המטיידי, ואור נראה כעבד המון: כאשר התבאר. הסוה על ה' כמו שם ה' מיוחד ביחס וכו'. הסוה על השם הנכבד המיוחד הנודע שקדם ענינו סימן ה' וכו'. ונקרא אור נזקק מנד היחס והיזקוף אשר צינן ובין בניינים האמנטיים, אל קבלת אורו על ידי המדה שסחזכו סימן ג'. ובכלל זה האבות שיזכיר בעמוד. ולא ייחסו כפינוק אמרו וסמי ה' לא נודעתי להם, כי אמנם דרך ביאורו יהיה אלל הכנר כדרך ציבור הרב"ט בחמור, אין ספק כי האבות ידעו זה ששם האור שם העולם, רק זה השם הוא הנקרא לא ידעו וכו'. וכוון להם שהקדים ה', כי לפעמים הוא חלק ויחסי ענינו הסוה והמחשד אורו ומופתים עמומים וסורסמים. והוא סם שסחזכו שם ביאורו שם ה' ואלר האמרו הכה האלמות לא גיעה מעלתם לדבקה כשם כמשה וכו' על כן היה יכול משה לשמה וכו'. עי': יעבור בהם וכו'. כי נשם ספירית כשם השמים לטובה, והאור עובר ומפלים בה למלאת צופה על כל גדוהיה: ואלה הנפשות וכו' כאשר ד' תבאר וכו'. בראשון ס' מ"ז ו"ה וקט' ובמקומות אלה: ויצא המון בני אדם וכו'. ר"ל שיהי במדרגת מוסר נדהה ויולל אלוה בקליפות ועלים וסרפי אילן וזולתם: ונקרא אלוה הלב וכו'. ר"ל שהשם המיוחד לסגולה והנכרה שיהי הגב. וספרי בקרא ה' והוא סם יו"ה ה' ה' וכו': ובעבור הדבקו באדם וכו'. הלא היה העתק אשר הודיעו הדעות הרב"ט לע' בראשית בחמור, ודע כי מהספוק הראשון עד לפעולת הזכיר הכתוב אליהם וחמור כן השם הנכבד והנולד

סגולה אור ה' בכל הנכרחים נדקה ענינו יחוד גדלים

ושלמות העולם לא היה כי אם באדם אשר היה לב כל שקדם לו. והענין הנצח באלהים לא יכחיש אותו מי שיש לו דעת, אך תפול ההכחשה בה, מפני שהנבואה מופלאה נכריה ביחידים כל שכן בהמון, ועל זה הכחיש פרעה ואמר לא ידעתי את ה', כאילו הבין ממלת ה' מפורש מה שיושב מהאור הנוקב, והורה אותו על אלוה ידבק אורו בכני אדם ויעבור בס, והוסיף לאמר לו אלהי העברים, רמוז אל האבות אשר העידו להם עדים בנבואה ובכבוד, אבל אלהים הנך רואהו שם נוהג במצרים, כאשר אמר פרעה ליוסף אחרי הוריע אלהים אותך את כל זאת, איש אשר רוח אלהים בו, כאשר אם היה אדם אחד ראה השמש לבדו ויראה מקומות וזריחה

אוצר נחמד

קול יהודה

והנורא עמו. ומה יקרו דברי קדמוניו ז"ל שחמרו קראו שם מלא על עולם מלא, כי לא היה כה מקבל זה השם, ע"כ: מי שיש לו דעת. מלמה עם סיכוי: מפני שהנבואה מופלאה וכו'. דבר אז וקשה הוא לנבול שחמלא הנבואה ביחיד סגולה ואם הם מועטים, כ"ש שחמלא בהמון רכב על נביאים, כחזקר סימן ג' ו"א ובמקומות זולתם. וכבר קדם בראשון סימן ס"ו כי גם הגוי כלו עלה אל מדרגה זו כחמון תורס: כאילו הבין וכו'. ר"ל כאלו הבין במפורש מתלה ה' ביו"ד ח"א וכו' הענין עמנו שיוזן מהאור העקב, וכאלו סורס האור המובן הוא על אלוה מרא סוד, ידבק אורו בכני אדם ויעבור ויפלט בס ובקרבם כאמור. או יאמר כאלו הבין ממלת השם המפורש מה שיוזן וכו': אשר העידו להם וכו'. ר"ל שהאבות העידו עדים לאמי מזרים בענין הנבואה וכבוד ההשגחה הדקה בהם. או כענין האותות והמופתים שנתשו להם ובעצורם. ודוגמת הלשון היה החמלא על כונה זו בהמיס' סו' כ' בחמרו ומבקש למוד אם הוא חסיד, או אחרת וכבוד אם הוא נביא וכו', ע"כ. וכבר היה מפורסם ענין הצרכים עם פרעה הראשון ודבר יעקב ורעו. וכמו שזכר סימן ג' על פירסום ענינם בחמרו ומתן לו מס שדומה להם בחמרו אלהי אבותיהם שלחמי אליהם אלהי הצרכים אלהי יחקק ואלהי יעקב, המפורסמים בהחמלא הענין הלאהי עמם אמרו, ע"כ. גם בהתימס' ספ"ב סו' כ"א בחמרו אצל הזכיר לסמוך על אביו חקניו להאמין באלהי הצרכים יחקק ויעקב אשר דבקה בהם השגחתו וכו'. והנה אלה יסמו עדיהם וידברו כי ס' המיוחד ואורו הנוקב עבר בכוסם. או יתבאר אמר אשר העידו להם עדים, על מה וזההין, שהם העידו להם ענין האבות עדים נאמנים בנבואה ובכבוד לרוב פירסומם כאמור: אבל אלהים הנך רואהו וכו'.

והנסוכס שזכר למעלה: אשר היה לב כל שקדם לו. כי פעולם כנללו לא נבדק רק כשלי האדם כידוע מדברי חז"ל: והענין הנצחיה באלהים. ר"ל כי שיחוש על מלח אליהם לגד שזכר: לא יכחיש אותם מי שיש לו דעת. וכל סעמיס מודיס שיש אליהם באלן מושל עליו נבדכוס ופשיעו: אך תפול ההכחשה בה. מחמיס דבוקת ס' כחמיס וניחיו יחיד: שהנבואה מופלאה נכריה. שהכנה הנבואה הוא בדך נגלא: ביחידים. אפילו יחיד שאינו נביא דבר אז הוא נבנינו ענין נגלא: מכ"ש בהמון. שינוי כל המון בני אדם ענין נבואה: כאילו הבין ממלת ה' מפורש מה שיוזן וכו'. כלומר שהבין קנת ממלה ס' שערס סוה, ס"ל דמיין האור טוקב, דכ' המארו סה אמר ס' אלפי ישראל שנה את עמי וכו', נעבור שחכיר שמשו סוה יחיד אל בני ישראל נוקף על ס' אליהם המדע לכל שהסם סוה בכני ישראל אשר טקב טוקב, סוה ארום על אלוה ידיק אורו בכני אדם שיש ישראל, וכו' נכח חמיס אורו מי ס' וכו' לא ידעתי את ס', כאלו אמר שאינו מאמין אלוה כס, וגם בני ישראל לא אלה: והוסיף לו לומר אלהי נהמרס כנבואת מהנבואה הדוקה בהם כעור כחמלא א' כו' כ"ה. וזה שחמרו אשר העידו להם עדים בנבואה וכבוד: אבל אלהים הנך רואהו שם נוהג במצרים. סם אליהם סוה נודע מפרס: איש אשר רוח אלהים בו. דברי פרעה על יוסף. והנה כאלן יש לאלו הרי ככר נודע להם אשפרות דבוקת אלוהת בני אדם ג' מלך סם אליהם בלכד מחאר שחמרו שרות אליהם בו, וכן ממח חמלא ח"א חמרי סודי אלפי חמון וכו'. וכדי ליכס אז סוסיף כזור ואמר כאשר אם היה וכו', ותכלית הכוונה כזה, שהס סוה סחי מאמינים אשפרות הודמנות רוח אליהם כחמלא, סוה שהינים ענין כל דך כמקרה לא כהודמנת אלוה נבואת יודעים, וכמו שנתבאר מענין המלא שנתבאר וכוך: ויראה מקומות וזריחה

לסם ענין האבות עדים נאמנים בנבואה ובכבוד לרוב פירסומם כאמור: אבל אלהים הנך רואהו וכו'. סכונה שאין לך לומר כי פרעה הכמיס אלהותו יחב' מכל וכל ולא השם המיוחד לבדו כמו שהנחה, שחרי הכך רואה אורו כי הוא עס נבואת כחמרו וכו': כאשר אם היה אדם אחר ראה וכו'. דמה יחידה סגולה עם קדש אשר יזכו למדלות אליהם ולדבקות השגחה הפרטיה אלם דבכיהם, כמו סחי אבותיהם הקדושים שקדם זכרם בחמרו אלהי הנערים, ללחם הרוחה לה השמש יודיע מקומות מוזלוא ומקולפת וההולכותיו, ועל כן הפלג בידו יללה לבין הרוחות אשר יראה חקופהו על קאוס, וקדע לו הלוגות והשגיבים כחדרי ביהו, וכיון פהיהן ליה ענד השמש למען יחמלא הביס כלו אורה מקיין מלוגיו אשר יכנכו סם ככל עה, וכן מלך ידיעהו בהשפתי השמש והקויו, ייחד זמן ומה לכל הפך כזרימיותו וניסיעותיו למען יקבלו חועלתו, ועשה והנליה. כן אבותיו הקדושים יודעים היו כאופיו של אליהם כי שמש ומנן ס', יודעין מה הוא כמקס ויהס עמיס, ופתחו להם חלוגות שקופים כחמי כנעס ולא מנשו מוז ככונתם בלכתם כחמיס אל מול

זריחתה ומקומות מרוצתה, ואנחנו לא ראינוה מעולם אבל אנחנו משתמשים בצל ובענן, ונראה בתיכם מאירים יותר מכתניו בעבור ידיעתו במהלך השמש, ויקבע לה הלונות ואשנבים כפי רצונו, וכן נראה זריעותיו (כ"א וזמיותיו) מצליחות ואמר לנו כי זה בעבור דעתו בשמש, והיינו מכחישים בזה ואומרים מה היא, אבל אנו יודעים האור ותועלתו רבות, אך הם באות אלינו במקרה. והוא אומר יבואני מטנה מה שאני הפיץ ובעת שאחפין, בעבור שאני יודע סתה ואיך מהלכת, וכאשר אומן לה ואציע ואשמור בכל מעשי בעתים ידועים אצלי אינני חסר מתועלתה באשר אתם רואים. ושם ה' הוא המכונה במנו בפנים. באמרנו פני ילכו, ואם אין פינד

אוצר נחמד

זריחתה וכו'. ר"ל הוא יודע מקום זריחה ומקום שקיעה, ועם זה יודע את זריחה ושקיעה בכל ימות השנה: והאנחנו לא ראינוה מעולם. כלו זהו ידועים בעשירות קנינים והסדים מטיב מכיבם לנו וגו' השמש נלחף פנינו שמש רחשו, וזמנתו שוכנת כלל, וכל האור מנועי אליו איש רק ילוצי השמש הנזכרים דרך קנינים או סגפלים מן הסדים ומניעים אליו: ונראה בתיכם וכו'. כלומר ולא אהנו ויבטי כל רואים מרחוק לרובים סגפלים מאירים יותר מהלנו: בעבור ידיעתו במהלך השמש. ר"ל לפי האמת הסבס שיתור על זה יותר מאיר מהלנו, ממני שהוא יודע מקום ויחלה השמש ומקומו על קלופיו, ולעומת זה קבע פ' הלונות, והנביאים, והוא גם כן מעיין הלונות: וכן נראה זריעותיו. ר"ל וכן נראה הם זריעותיו מלילות יותר מהלנו: ואמר לנו. האיום כזה שאנו רואים שהוא משתמש בשמש סרכה יותר ממנו: כי זה בעבור דעתו בשמש בעבור שהוא יודע מתקן השמש ולא איש מקום הוא יותר וזאת בכל זמן ובכל שעה: והיינו מברושים בזה. כלומר יש מקום לבלתי יודע להכחישו על פניו: ואומרים מה היא. כלומר מה הוא הישע מהלכת משתמר בה, הלא איש חמוס עלם השמש מכל המונות, וכי לך לקרן נטתה לראות עקב האור מאין הוא אופיע עד שפוע לפנות אליו בכל שעה שחשק פועל. ונדמיון הוא היה סודת מכחש ואמר מי ה' וגו': אבל אנו יודעים האור. כלומר אי אפשר שידע האדם מאין חוללות האור ביהודי כשם שאדם משתמר עמנו, מלבד שכולנו יחד ידענו כי יש אור שעות בעולם ותועלתו רבות: אך הם באות אלינו במקרה. מילת יחד כבוד, אין חמוסם לשום אדם לקרן אליו מן האשור יותר מן האלה: והוא אומר יבואני במנה וכו'. כלומר עם היות שחמת סרכה שאין להי שליש חבור להטותו אלי כפי רצונו, אבל אני יכול שאיני עמנו להבין אורה יותר מאלו בני אדם, מאחר שאני יודע כחה, ר"ל כחה הויחיה והשקיעה, ואין היא משלכת: וכאשר אומן לה. כקנינת הלונות והנביאים בתקומות ידועים: ואציע. הויעים כנגד המקום אשר יגיעו כמילותיו ביהודי: ואשמור בכל מעשי. ענינו עבודת האלהים הכל לפי העת והזמן: אינני חסר מתועלתה. ר"ל לא אני חמיג ממהם חליתי החומלה שאכפש שובע ממנה. וכפי זה נאמל כן היה ענין האומות הקדמוניות, שאף חיבל שום נכדא לקרן עמנו ולזמן נכחו להגיע שפע אליו אם לא שיגיע לעמיים אליו אחר יותר מאחר במקרה ולא כמות קנינים מלוא ידועים בתקומות ידועים, וכן היה ענין זה שאף שהודיע לו לערעה עיני סבס הם עדיין כחו כהו, אף כסוכייה האלכות כסוכייה במקרה, עד שחמר עתה תראה מן שמיים: שאעשה: ושם ה' הוא המכונה בפנים. ר"ל כמו האדם מכיר מכיריו היסד ככרואש פניו ומבדילו היסד מניעתו פניו,

קול יהודה

מול פני המטרה הכהורה העלוכה, וכן האירו גרתיכם בכל מיני הלנה נפשים וגופייה. אמנם פרעה ושפר כעילו, דמה לאדם וישו לבני אדם כל חזו שמש ולא ידעו מה הוא, רק הם משתמשים בכל ובענן, ומטנה נגדו מתוך עיניו עברו לס דמדותיו אור ההם וקבלו ממנו הוטלה במקרה, כי עכשו עגלם מהם ועקבותיו לא נעמדו. והנה אמרו כאשר אם היה אדם וכו', רמז אל האלות המכריס: ואנחנו לא ראינוה וכו'. רמז לפרעה ויהי האלמותה הן אשר לא ראו אור כבוד בעתים: ויקבע לה וכו'. לשמש המכרת. והכוונה כי אל המקום אשר פנה שם השמש שם יקבע האלמות והנביאים להבנים וילוציו אל מדרי הבינה: והיינו מכחישים בזה וכו'. כחמלמר פרעה מי ה' אשר לשמע בקולו לפנה את בני ישראל אל ידיעה מי ה' וגו', כחומר נלמדה: אבל אנו יודעים האור וכו'. זהו חס שאמר למעלה שלל היה פרעה ממוס שם אליהם אשר המטיל עיניו לאור סבס לאחור, רק היסד החששו בשם החיודה המורה על אור עקב שם עקדה: והוא אומר יבואני במנה וכו'. זהו רמז להשובת משה וזהרן, כחמלמר אל העבדים נקרה עלינו, ללכה נא וגו', שהעידו להם מפורסמים כנבואה ובכבוד כמדובר, כי עינייהם כלם היו נמשכה לא במקרה אבל כפי הספחה לכל עם ולכל מקן, בעבור היותם יודעים אויפם של אליהם. וז"ל סבתה ואיך ותרבת. ר"ל מה שסובב ממנה, ולא היה מקום היא פונה בהליכתה: וכאשר אומן לה ואציע ואשמור וכו'. אמר אומן על הזמנה ההלונות והאנביים שמהם האורה נכסת אל בחיו הנזכרים, ואמר אציע על הבעה הדברים הנזכרים להלנת עזיותיהו ונטייתו מנהג הנבואה שמש, ואמר אשמור על שמירה מדרי זמנים בכל אלה, וכמו שהשמיד דברו לאמר בכל מעשי נקרה ידועים אליו. ויהיה אמרו אומן ימינו ואשמור, כלילו אמר אעשה הזמנה בכל מעשי שהוא כנגד אומן ואציע, ועם אמרו בעתים ידועים שהוא כנגד ואשמור לפי ביהודי. ולפי המשל כל זה רמז אל הזמנה נפשה וגופם ביינו ובמשפח, למען יכינו דרכיהם לפי האלמות וממנו יהיה להם אורה ועמלה ושקן ויקר: ושם ה' הוא המכונה

פניך הולכים, והוא הענין הסבוקש באמרו ילך גא ה' בקרבנו. וענין אלהים יושב בהקשה, כי השכל מורה שיש לעולם מושל ומסדר, ונחלקים בזה בני אדם כפי הקשותם, והקרוב שבדעות בו דעת הפילוסופים, אבל ענין ה' לא יושג בהקשה, אך בראיה הריא הנבואית אשר בה "יושב (ל"א ישוב) האדם כמעט שיפרד ממינו וידבק במין מלאכי ותכנס בו רוח אחרת, כמו שאמר ונהפכת לאיש אחר, ויהפוך לו

אוצר נחמד

קול יהודה

וכו'. הולך לדרכו צעניו השמות: וענין אלהים וכו'. להשלים ביאור שם אלהים ושם יו"ד ה"א וכו' שזכר למעלה, הורה על הבדל מבדיל בין הקדש ובין קדש הקדשים, והוא שצנין אלהים יושג בהקשה וכו', והעיד שהרבה דרכים לתקום להשיג שיש שם מצוי ראשון ממילא כל נמצא וכו' כמבואר בהחלת יסודי תורה להרמב"ם, ושהקדוש שבדעות בו הוא דעת הפילוסופים, וכאמרו סי' ג' שהמדוקדק שבדרכי הראיות היא הפילוסופיה. וחולי כוון בזה להוציא מדרך המדברים אשר בקשו לקיים בה מילואות האל צעניו דברי צדקתו. וכבר נגה עינים המורה בראשון פרק ע"א וזו וזו והלאה עד סוף ההלך: אבל ענין ה' לא יושג בהקשה אך בראיה וכו'. ר"ל שיש צדקת פנים שבנבואה על ידי הנורות הרחוקות שזכר סי' ג', אשר באמצעותם להם יתודע וידבר צד, והחבא הראים אלנם שהדבור עמש מאלו, כמבואר שמה: אשר בה ישוב האדם וכו'. ר"ל שיהפך כמעט מעצם אל עטם בהפרדו ממין האדם והדבקות במין מלאכי וכו'. ויסכימו לזה מאד דברי צבל העקידה, שכבש עטר ס"ו ח"ל, וחלינו מוכפך כי בעגיו זה האיש המוצלח לא היה האלוי הרה, ששיעוהו בעצמו שגוי לשבח וההלה בללמו ודמומו, ויתעלה מאוש מרחבו ותוארו מצני הדם, ויורגש זה הענין האלוי אל האשמים השלמים הקרוצים אליו כמאו אלה הענינים האלהיים, עד יתגבר צעניו ויחלו מי הוא זה. וזה הענין קצת

כן הוא השם הוי"ם בנתינת בניאיים שהיו רואים נראים רוחנית ממש, כמו שזכר בכרכם מקומות: באמרו פני לכו. וזאת היחס תשובת נקשת משה שאמר הודיעני נא את דרכיך ולדרכי וגו' וראה כי עמך בניו הוה, ויחיה ויבשרו שידבק צנינת כבודו והשגותו כבודו בני ישראל ויבשרו רוח קדשו עליהם, כאשר תהיה הוראת שם הוי"ם כנוכח, והש"י נתן להם בקשתו ואמר נא ילכו וגו': ואם אין פניך הולכים אל הטלנו מהו וכמה יודע אשור וגו' ונשניתו אני ועמך מכל כעם אשר על פני האדמה. והרי מבואר שבתם נבדלו זרע ישראל מכל העמים לדבק בהם רוח קדשו: ילך גא ה' בקרבנו. וסיני ענין ענין שזכר מקדים: וענין אלהים יושג בהקשה. ר"ל הבדל שבין שם אלהים לשם הוי"ם כי ענין אלהים מושג בהיקף השכלי: כי השכל מורה שיש לעולם מושל ומסדר. מזה השכל נחלק בו יש משהיג מושל בעולם, וכבר עשו מופתים מה: ונחלקים בזה בני אדם. כנתינת בני מופתים אלו: והקרוב שברבות בו. ר"ל מופתים היוהר מדוקדקים שיש על מילואת אלוות: דעת הפילוסופים. אולי נא להוציא דעת כח המדברים שזכרם נמורה בסוף חלק ראשון וספרותיהם בזכות אלוות ומילואות כשם כוונת שם באריות, שלאמיתת הדברים מופתים שהילוסופים יוהר קרובים מה: אך בראיה הריא הנבואית. ר"ל כראים ממש שהיה הנביא רואה ענין רוחניותו: אשר בה. כראים ממש: ישוב האדם. לומר הנביא המשיג לגל כבודו מה: כמעט שיפרד ממינו. לומר כאלו נסדר ממין האדם ויחיה נדבק במין מלאכי עליון: כמו שאמר ונהפכת לאיש אחר. גבי האול כהמשכו שמואל אחר לו ונשנתם חבל בניאיים וגו' והתנבית עמש והשפכת לאיש אחר

חמוהו לנמוד משאלו אשר נאמר עליו וזלחה עליך רוח כלו ממעשה דוד הזה שזכרנו, שנאמר בו וכראות שאלו את דוד יוצא לקראתו הפלגתי אחר אל אבנר עד הצבא וגו' ויחמר המלך שאל אהה בן מי זה העלם, כי בזה שאלה עונותיה מאד וכו', עד אמרו אלל שפיקר הענין הזה אללי הוא גלוי הסוד הנפלא שאמרנו, כי בהתלבס אדוננו דוד רוח עולה וגבורה מאת ה' ללחום עם הבלשית הלאה אשר הרף מערבתו אלהים חיים, כי הוא היה ענין מוסף על מה שיהיה עמו חתלה בהלחמו עם הארץ וזאת הדוב, לבשאו רוח ה' והעלה עליו רכ, וזיו אלוהי אשהו לכבוד ולתפארת צעניו שאלו וצעניו אבנר אשר היו הגדולים צעם והיוהר קרובים אל הרגשה זו, עד ששמו כהמשפחה והתגבר שאלו רשעוהו לשאל בן מי זה העבר וכו' עיינון שמה. ואולם הענין הזה הנפלא מהשמותו פני דוד לשבח עד היהוה דמי לבר אלהין עד שנתחפפו כי שאלו ואבנר עט היהוה קודם זה מולד ועבד להם מצוה הרגלו אללם, כבר נפלה מהשפתי עליו ערס אקרא צדברי צבל העקידה שזכרנו, ומוסף על היהוה דבר נאות ומתקבל בעצמו, עדות נאמנה מתהמה ועולה על אמוהו מספר הקדמוניות שחבר החכם ידידיה אלכסנדרי הנקרא פילוג'י, כי בשפה ברורה מלל שצב מלאך ושמה את פני דוד לשבח ולא הכיניו: ונהפכת לאיש אחר, והפוך וגו'. אלל שאלו נאמרו (שמואל א' י'). והוא עצמו מה שכבש הרמב"ם בלכות יסודי תורה פרק ז' ח"ל, מיד רוח הקדש מורה עליו, ובעט שחונם עליו הרוח התעורר נפשו כמעלה האלמתי הנקראים חיים, ויהפך לאיש אחר ויבין דעמו שאינו עמו שהיה אלל שנתעלה על מעלתו שאלו בני אדם התכמים, כמו שנאמר בשאלו והתנבית עמש והשפכת לאיש אחר, ע"כ:

ורוח

לו אלהים לב אחר, ורוח לבשה, והיתה עלי יד ה', ורוח נדיבה. ורוח כנוי לרוח הקודש הלוכשת הנביא בעת הנבואה, והנזיר והמשיח כשנמשח לכהונה או למלוכה עת שימשוהו הנביא, או עת שיעזרנו האלהים וישיירוהו כדבר מן הדברים, אל בעת הודעת הכהן במדע הנעלם אחר שישאל באורים ותומים. ואז יסורו מלב האדם

קול יהודה

אוצר נחמד

(ש"א י'): ויהפך לו לב אחר. (שם) ויחי כסמטו שמש ללכת מעט שמואל ויספך לו אלהים לב אחר. כיון רחיש טעם כיון שלא היה שאלו בניגולים המעט מן הכוח שביד עליו לאמר בו שנספק לאים אחר, ומכ"ס בניגולים נמזרים כעט נחמא: ורוח לבשה את עמשי (דס"א י'), וגם זה רחיש על רוח כיון שהתחדש בחדש פתאום מאת ה': ויהיה עלי יד ה' (יחזקאל ל"ז). אמר הכונה בזה כי יד ה' מונס אח עמומו לשפך עליו רוח קדש: ורוח נדיבה הסמני, (מסילס ל"א), כרי כי רוח נדיבס מס' פמאון ארוח לנעמוס למדרגס רעס: ורוח כנוי לרוח הקודש וכו'. כנדי שלא יקבס ממש שהיה הכסויס המכריס עמדי שאלו ועמאף ורוד לא כיו בניגולים ואף יוסר מס שמשמו לענין אחר ממחמט כוח הכוח עליוס. על זה סיבדי כי שס רוח משוקף לרוד הקודש וגנואלס וכל עיני העור הסגויגיס לאחס כסמנת ה' עליו כסרעוט בעט סיח: והבזיר והמשיח וכו'. שמשו כו אטינו הניור והמשיח מן כסן מזהו או מלק לאמר עליו ענין מלוח כרוח, כמו שמשו כמאון כריס מיר אלהיס מן כסן ונאמר ומלק הלאס וגו' ויכריסו ה' ומתח רוח ה' לנעמוס וכו' (שמשו י"ג), וכל זה מרד כנוימח, מדע שברי כסמלס דיליס מחלפוס רחשו לאמר וסול לא ידע כי סר ה' מעליו (שם ט"ז): והמשיח כשמשמו לבחנה או למכרהו. הס משיח למלוכס מיני משורס כקבו, שן לאמר כוד (ש"א ט"ז) ויקב שמואל אח קין השמן וימשח ארוח קדש לחיו ומתלל רוח ה' אל דוד משיחס הכול ומעלס. ואלום משיחס לכסונס אכשר שלמדו מהכין עממש כר"ס יוסן כמחוכ כקוף כדיר שקודי והוא שמיני למגולוס כמ"ס רש"י כריס כוד שמיני, וע"י אהבן וקדנעטיו נרלס כנוד ה', ומכ"ס רש"י כמותס כסוד שמיני על פסוק ויאלו ויכריסו: הוא יסורו מלב

רוח לבשה. (ד"ס ה' י"ג), והכונה כי רוח נכון נהדש בקרבו להביע אותו מחלטה אשר נהפך בס לאיש אחר: והיתה עלי יד ה'. (יחזקאל ל"ז), צמינו כחילו שם עליו כפו למדע יצרכו ולהשיבו אל מדרגה אחרת: ורוח נדיבה. (מסילס ל"א), לארעות כי רוח הקדש משמכו עלטונו למדרגה רמה ועשנה: ורוח כנוי וכו'. שב לבאר כי הכוח אשר קדם וכרו פעמים, הוא כנוי על רוח הקדש הלוכשת הנביא בעת הנבואה. וכמאמר ישעיה (ס"א) רוח ה' אלהים עלי וגו': והנזיר. כמשמון, כי מיר אלהיס היה מן הכסן, ועליו לאמר (שופטים י"ג) ומתל רוח ה' לנעמו וגו': (דובמשיח בשבמשוח וגו'. כענין שאלו שחריה השמוע על ידי שמואל הנביא כמארו שס (שמואל א' י') ויקב שמואל אח סך השמן ויצוק על ראשו ויחמק ויחמק הלא כי משפך ה' ענ נחלמו לנגיד, שס נחמר ונלחה עליך רוח ה' והקביב עמס והספכה לאיש אחר. וכן כדוד הוא אומר (ש"ס) ויקב שמואל אח קין השמן וימשח ארוח קדש לחיו ומתלל רוח ה' אל דוד מהיוס ההוא ומתלל וגו'. אמנס מה שחמר על המשיחה לכהונה, קרוב לנעמו מדרך הסברה, לריכוו בעל צעמו שיהא אלהיס אכשר מורס משיחו ומתלק ה' כסוהו הוא: או עת שיעזרנו. כי לא כל המלכים נמשחים, גם לא נמשחו הכהנים הגדולים מעט שנמנה ללויה שמן המשחה בימי ישיהו, וזף גם זמח אלהי יעקב היה שולה עזרס מתקס: במדע הנעלם. ר"ל כחכמה חוטלחה נעזרה מרוח הקדש, כדברו בשליש סימן ל"ג. והנה כל אלה חכמו ח"ל, החלה מדרגתו הנבואה, שיהו לאיש עזר אלהי שיהיה עזר אלהי ויחזרו למשפט כוונ גדול, כהנלל קל חסוב חקאל רעים, או היל חסוב גדול, או השפיע טוב על אנשים רבים, וימלא מעמו לוח מיניע ומביא נשמות, וחלה הקדש רוח ה', והאיש אשר ילוה אליו זה הענין יחמר עליו שילמה עליו רוח ה' או לבשה ארוח רוח ה' וכו', וחלה היא מדרגה שופטי ישראל כלל וכו'. והבאר זה כפרס בקלה השופטים והמגויס, ומקי על ידיו רוח ה', והאמר כמשמון ומתלה עליו רוח ה', והאמר ומהלל רוח אלהיס על שאלו כשעמו אח הדברים, וכן לאמר כעממס אכשר היעשה רוח הקדש לעזור אח דוד, וכוח לבשה אס עמשי וגו', וכן נלוה אל דוד כמו זה הכח אחר שנמשח בשמן המשחה, כמ"ס החסוב. ומהלל רוח אלהיס אל דוד מיוס ההוא ומתלה, ולזה התיב אל ההרי וכל הדוד וכלשמי וכו'. ע"כ. וכעת עוד שם ח"ל והמדרגה השניה הוא שימלא האדם כחילו ענין אחר חל עליו וכל אחר המתקדש עליו, וישמחו לדבר וידבר כמחכות או כהשכחות או כדברי הוהרי וכו', וזה כלו בעת הקויסה וכו', וזהו אשר יחמר עליו שהוא מדבר כרוח הקדש וכו', עד אמרו וכן כל כיון גדול הנשאל כבורים ותומים אתה, ר"ל שהוא כמו שזכרו שמינה שורה עליו ומדבר כרוח הקדש וכו' ע"כ. אמנס החבר כללס מהד ולא ירד לחלל המדרגות כדקדוק: ואז יסורו וכו'. ר"ל בהגיע האדם אל אחת מן המדרגות שזכרנו, יאורו עיניו כבוד פני מלק ויענו ללגי ערב כפקודיו הקודמים כשינה האל, והוא בניגולסופוס ייקבל ויחוייטס משקל לו לכל השומות והסופוסיס השכליים אשר הביאו לקיים דבר מלאומו ויהודו ית', והוא לכל מצרע עליוס משקל, כי כדור עבר לכוך נזונות ונזונות בעמים, וינה הוא ככלאיס יהל דבר וכו' יהל דבר אשר הניח עיניו כחכמס משתלכ

ואדם הספקות הקודמות אשר היה מסתפק באלהים, וילעג להקשות ההם אשר היו רגילות להניע בהם אל האלהות והיהוד, ואז ישוב האדם עובד הושק בנעבדו, ומוסר נפשו להריגה על אהבתו, לגדול מה שהוא מוצא מערכות הדביקה בו והגזק והצער בהתרחק ממנו, בהפך הפילוסופים שאינם רואים בעבודתו כי אם מוסר טוב, ודבר האמת בגדלו על שאר הנמצאות, כמו שראוי לגדל השמש על שאר הנראים, ושאינן ככפירה באלהים יותר מפחיתות הנפש הרוצה בכזב:

מז אמר הכוזרי כבר התבאר לי התפרש בין אלהים וה', והבינותי מה בין אלהי אברהם ואלהי אריסטו, ושה' תכספנה לו הנפשות בטעם וראיה, ואלהים ימה אליו הקשה. והטעם ההוא יביא מי שיניע אליו שימסור נפשו על אהבתו

אוצר נחמד

קול יהודה

מופלאה נעזרת, ומאשר הביאו המלך חדריו יגיל וישמח צו ובמיטרים ילחכו. וז"ל ואז ישוב האדם עובד הושק בנעבדו. וכמו נזכר סוף סימן ס' בהפך הפילוסופים שאינם רואים וכו' ודבר האמת בגדלו וכו'. כלמרו סימן י"ג והפילוסוף אינו מבקש אלא שיסמכו על אמתהו וכו'. מפחיתות הנפש הרוצה בכזב. שאינה שופטת על אמתה הדברים רק היא נשאלת צניעות להזניח משפט מעוקל:

מז כבר התבאר וכו', אין צלל הזו אלא מה שצפנתי דברי החכר בקדומת: ושה' תכספנה לו וכו'. ר"ל השם המיוחד: בטעם וראיה. ע"ד עטמו ולדו כי טוב ה', וכמו שיזכר החכר במתפתח. ודבריה על ראיית הנורות הנרותיות שהיו לנביאים ראייה כונה מאורח עינים, כי הדבור עמם מלאנו ית' בלי ספק, כמו שזכרנו בקדומת וארך הספור על אודותיו ס' ג', כי אמת מסוק האור הוא לעינים אשר היו צו עמרות השגומים על נביאים בראשיהם ליהנות מזיו שכינה: ואלהים ימה אליו הקשה. להשיג בתיקש כשלי מליאותו ית' ולאחרונה כלאמר: והטעם ההוא. אשר ייעמם צמנו

מלב האדם הספקיות וכו'. כשיגיע האדם למדרגת רוח הקודש ונכוחה יגלו ממנו דרכי העיון נדך סיקי הפילוסופים אשר סיס וודע מקודש עיון אלהים נמוסת. וכבר נודע כי לא יתכן שיכול מוסת אם לא דבר ששאר צו הספק, וכשדבר מאוס נחלמה מוכרע לגד כיבור, ואולם דבר שגורא כחוש אין עיסה למוסת כלל. המשל נזכר, סה הסכמים האחרונים מתכר להם ענין העולם החדש גערס סגולת העולם החדש לכל, דהיינו חלק המערכי סגולת אמעיקרא, וכסגורים סיו הכללונים סהים המערכי סולך וסוכב כל מהי הכדור הארצי, והסכמים שאמריהם סכירו מן ספרות טענות מן מעמד, ולאמרו מאחר סכוחל וסולח סיבט סרוחוט וסחייב מוס שאין סרוחוט יולוח רק מן סיבס, וסככרה סכ כאן יבסח, וזולח סרליס סעמדה להס צניכוד סז סז. ואמס אחר סגיניו אלו סמחקרים ודלו כן נעייסס, ודלוי סרליס סהיס סקוטס צדעס כלס מוס, מאחר סמריגיס סז כחוס. וכונו כן סמחקר סידע מליאות אלוות מד סהיקיס סגניס מד סספיקות, ר"ל סענות, כשיגע אלו אחר כן רוח ה' וסול רווח עמס ענין נכוחלו, או סהיס ממנו כל סמקירות, כי לא יתלוס אדם לחקור על דבר סרליס כחוש, וכסמרוס מי סמכר וז סמוס סול וועג סלוי. וזס סמלר וילעג להקשות, ר"ל להקסיס סמחקרייס: וזשק בנעבדו. ר"ל כמי סמק סול עובד אוח: ומוסר נפשו להריגה. על קידוש שמו: שהוא מוצא מעריכות הדביקה גדול עבודתו אלפי שיהי לער סגוף סול מרגיש ערכוט

בזול הממת אכחתו, וסולר כוס סול לו לטפון לבב, וכבר סמנו וסכחינו עבודו סול מרגיש לער וזק ממת סעדר עבודתו לו: בהפך הפילוסופים שאינם רואים בעבודתו כי אם מוסר טוב. רווח לומר שיאמר כי אין עובד לאלהים רק במתנה כשנס וזקוט סגוף, וסה סול גדר טע סגוף כמי סלום וספלה וכדומה לזו מן סמלות ממש סמחיות כס אדם, עמל סול כנינו ספילוסוף, ומושג לו סמחולת כנס סענוט נעש מן סכוכס ממש שאין סכל סכני: מוסר טוב ודבר אמת. עבודתו לאלהים אינו רק מדך דרך ארץ להגיד סממת כסי מוס סהול, ולקר מגדל סכורל על כל סממלות כדי לסדעמס לטלל ספועל כידיעת סממת וסלמנו, וכך דומס לו סכדת גדולה סעמט על סלר כזכ סשמי, וסין כסכירי סק סחיות סהנס סמחיי סכול: כמו שראוי לגדל השמש על שאר הנראים. סרלוי לומר כשעמס סולר סצנכ סמרוס וכל כחוט עולם סהנס עיקר סשמש: ושאינן ככפירה באלהים וכו'. ואין סכונר כשיק אלהים יותר סמחיות סהנס, רווח לומר רק סחיות סהנס שאינו רווח כמלס רק ככזב:

מז בין אלהים וה' כלומר בין אמונת הפילוסופים מד החיקים שלא נתבאר להם כי שיש אלוה מלוי, וצין אמונת בני ישראל יודעים את שם איהם וסס סגולה סלרס סגלמה עליהם וזעו ס' וכוודו נעממד כר סיוי וזלר כן לנביאים, וזס נעלמו סככדל סיון אלהי אריסטו סהול סיס סרלשון סכטילוסופיס סיכרל מליאות סהס כמוסס, וסול סיס לגס להכמי סעמיס כלמונת מליאות סהס, וצין אלהי ארכס סהול סרלשון אשר סכיר אר סורולו כמו כן אכל טפס על זס סהיג אוחו יתכר נכנולס סהיג כרליס ממש, וסיס לעינים לודע קדוש לבני ישראל עקרונ: ושה' וכו'. ענין ס' וסמחולת צו: כסכספנה. סמחקי: הנפשות בטעם וראיה. ר"ל סגנסט טועמת עריותו עבודתו יתכר, וסן כרליס ממש סהניאיס רחליס אוחו ענין נכנולס: ואלהים ימה אליו הקשה. סלמונת סמלר יודעת אלהים אינו רק מד סהיק, ר"ל כמוסס, ואין כלן טעס עריותו לגס: והטעם ההוא יביא מי שיניע אליו וכו'. ר"ל סעמס וז כ"כ חוק יד סהול סכסר עכטי

אהבתו ושימות עליה, והחקשה הזאת היא רואה כי רוממותו חובה בעוד שלא תזיק ולא יגיע בעברה צער. ואין להאשים אריסטו כשהוא לועג על מעשה הנימוסים, אחר שהוא מסופק אם ידע האלהים אותם:

יין אמר החבר ובאמת סבל אברהם אור כשדים והגרות והמילה והרחקת ישמעאל ועקידת יצחק לשחוט אותו, כי ראה מן הענין האלהי מה שראה, מעם לא הקשה, וראה שאין דבר ממנו נעלם מחלקי מעשיו, וראה גומל אותו על צדקתו לרנעים, ומורה אותו הדרך הישרה בכל מעשיו, עד שלא היה מקדים ומאחר כי אם ברשותו, ואיך לא ילעג להקשותיו הקדומות, כאשר דרשו רבותינו וזכרונם לברכה בוויציא אותו החוצה, אמר לו צא מאצטגנינות שלך, ר"ל שצוהו לעזוב כל חכמותיו החקשיות מתכמת הכוכבים וזולתם, וירבך בעבודת מי שהגיע אליו במעם, כמו שאמר מעמו וראו כי טוב ה' וגו'. ובאמת נקרא אלהי ישראל ספני שהראות הזאת היתה נעדרת בזולתם, ונקרא אלהי הארץ בעבור שהיה לה כח מיוחד

אוצר נחמד

גופו ויגבר לו שיקל יסורים ויחיות נפשו בעוד ענוהו י' ו' והקשה הזאת חייא רואה וכו'. ואלס סלמוס אמר סיקס היה חושנת: כי רוממותו חובה בעוד שלא תזיק וכו'. שאין חוב ללמד לרומם ס' ר' ק נזמן שאין מגיע לו נזק בעבור זה ולא נזק, כלומר כי ין כראי לרוממו ס' ס' סלמוס ק', אלל כשמגיע לו איס נזק לגוף כוזה ס' ס' כחשבו סלמוס הוא ג' שראוי שלא יהיה כהן מזה וס' ס' ס' כעודת בני קיס דלוי: כשהוא לועג על מעשה הנימוסים. כלומר על קיס סלמוס שאין סלמוס דלוי ס' ס' ס' אחר שהוא מסופק אם ידע האלהים אותם. כלומר ס' יתר על כן הוא אומר סקס' אינו יודע כשרעות כוזה וס' כי מעשיו, ומכרז כסיתו א' מנחמד א' דכרי סקס' וס' ס' וס' אינו יודע אופן כ'ס' שיעד מוטק ומעשך וכו' שימש סלמוס, ע"ל:

יין ובאמת סבל אברהם וכו'.

דקת כדכתיב שמי עידע ס' כעסם וזלזו יתקין לו סלכות כענוותן לו כדכר ענוהו ס', וכאשר זלזלו סבל אברהם: אור כשדים. אולי נזכרין למס שמוסרם כדכרי חז' סקלוק ממדוד למ אברהם לכבשן הלס כעבור שיקבל ענוהו סלמוס, ואברהם עמד כענין, וס' כעבור בו וסלמוס מארז כשדים, ר"ל מן הלס: והגרות. וכאז ממלח קר לך מלוק, וס' נקיוות כוידועים: כי ראה וכו' מה שראה. כלומר כוללים ספס: מועם לא הקשה. כשפט סלמוס אשר רדקו בו היא סויסס כדקכו עסס מתקיות ענוהו, לא כסיקס, ר"ל כתיקס שאין כס עמס וזק כרסויי דכריס: וראה שאין דבר סמונו נעלם מחלקי מעשיו. כלומר כתיקס סיה וולס סקס'ס אופס ומכיע כל מעשיו כשרעות: וראה גומל אותו על צדקתו לרנעים. הקב"ה גומל אותו שכר טוב על מעשיו הסוביס לטעמו ולרגעו ולא יאחר סלמוס כמעט רגע: עד

קול יהודה

כעמו תימונה כמדוכי: והקשה הזאת. סכל ססילוסופיס סססלס סלמלוסס כמו סקס: אחר סכיווס למחר כללסס סלל וסיעילטו ולל ויקסו ולל ידע סלמלוס וקרבנותיו וכו':

יין ובאמת סבל אברהם וכו'. לנכרי המלך עממו ירבה, וסוכנה מנחלתם:

והרחקת ישמעאל. כלמרו נרס לס סלמס סולס ולס כנכ וגו': מעם לא הקשה. כי סיה סרלס אלוי דכר מורגס ואור סוקו לטיס, לא ללס סויסס כדכר הקסס, וכמו סקסס כדכרי המלך: שאין דבר סמונו נעלם וכו'. סכל דכר מחלקי מעשיו לג יכחד מן המלך סעלוקן כדוך סול: שהוא גומל אותו על צדקתו לרנעים. חיקף ומד, כעני אמרו כשי סימן ל"ח סעדה סופס סעוסס וגומלס למסס כחוכס וכו': עד שלא היה מקדים ומאחר וכו'. אולי כוון למרו סמלק ללפי וסיה סמיס, ר"ל שיקך עמו סמדי אל אשר יסיה סס סרוס סעלוקן ללכס, ססס יסיה סרוס אברהם ללכס, כלכסו ילך וכעמדו יעמד לא יקדים ולא יאחר: ונקרא אלהי על שאלמוס סלוקן סיהו וקדוסס איירס סלוקן מלך בעל מערכת סלכות ס' א' וסיון סמס. גס אל ססס סלך כליסוחס למנעיס לטוכ, איירס מוז, ומזס ח"ל

שלא היה מקדים ומאחר. כל מעשיו וכל פועלו ססס סוסס לא ילעג להקשותיו הקדומות. ססס סיוס עסס אברהם אכינו כנרס נחס עליו רוח ס' סיה סלוקס גזול ולל נלסס ממס סכל מס סיעדו מוכחי ססילוסופיס, ומכמתו כסור לס כולל, אמנס אחר סעלס אלוי סעלס ללכ על כל סקיותו יקודסו, ומכו ססמטסס סללסס כדכר מס לסכורו מלך סכוסלס לידע מס סול, ואח' דנומן לו נר וסול דולס אוטו סווסס על סכיווק, ודלי סול לועג על סורס סמטס סעפס מקודס: סוכמתס חוכככיס וכוללס. ממ ססילוסופיס וסדומס לס מן סכיווק: מי שחיגייע אלוי בסעס. כסרססס ממס: סעמו ורואו כי טוב ה'. וולס לומר דכיקס כס' סיה מוכס סתיידיס, כי נרנג כעודותו מתקיות סהולס על נזר כהן כעודס: ובאמת כקרא אלרי ישראל, וס ססס סול כלמס סמי סלל סיה וועד כרלסס ונעסס כלמי לסרלל ללכס, ועדס נלסס לו כלי סעלל סיה לו כראי סולס סיי ויונין כמי סלוקן ללס אלוס: ונקרא אלהי הארץ. וולס לומר אלן יכרל: שיש לה. לאלן ישראל: רשעים

מיוחד מאוירה וארצה, ושמייה עוזרים על זה, עם הדברים התלויים בה אשר הם כעבודת האדמה וההצעה להצלתה המין הזה. וכל מי שדרך הנימוס האלהי הוא העלך אתר בעלי הראות הזאת, ויונחו נפשותם להאמין להם עם תמימות דבריהם ועובי משליהם, מה שלא ינותו להאמין לפילוסופים עם דקות תקייהם ויופי סדר חבוריהם

קול יהודה

חלץ לזירה דל"ה מהכים. וטובס הארץ מחד מחד וגם זכה חלב ודבש היא כדבר המרגלים האלהים את פרי הארץ, ושמייה יערפו טל העזר על זה, וכמו שרמז הרב"ע ע"י וילך על אמרו אלהי מר הארץ ח"ל ידענו כי ה' אחד והשני יבא מהמקבליס וה' לא יבא משני כי חלש נחמס, ומעבודת ה' לשמור כח הקבל כפי המקום, על כן כתיב את משפט אלהי הארץ, על כן אמר יעקב הכירי את אלהי הכר, והכף המקום הדבק בעריות שסס שאר, והמשכיל יצין, ע"כ. ובט' תרומה ברור מלל באמרו ידענו כי כח השמא בכל הגוף, ויש מקומס בגוף האדם שיש בהס מההכליס היוצאים מן המוס שירגישו יותר מהאחרים, כמו העינים והאזנים, כי העלמה וחס הכבד לא ירגישו, והגה הלז קבל כח השמיה יותר מכל אלהי הגוף, על כן היו אברים רבים שמעריסו לו, וכפי ה' הכבד ידענו כי כוזר מלל כל העולם, רק יש מקומוס שיראה כח ה' כי יותר ממקומוס אחרים, בעבור ש' דברים האחד

ארצו נחמד

שמייה. שמייה שטלים, וכעין שאמרנו חלץ בית המקדס פלמסו מקוון מול בית המקדס שלמגלס: הדברים התלויים בה. כעבודה זאת ומלואם התלויות בה: אשר הם כעבודת האדמה. הם עוזרים על כענה הסעף לארץ הסייא כמו שעזרה עובדת האדם לנפמיה ורעוסי: המין הזה. כגולת פלמס שסס בני ישראל: הנימוס האלהי. פורח ה' הנוסח לבני ישראל: בעלי הראות הזאת. שסס הנכונים מקבלי ספורס: ויבחרו בנפשותיהם. כמה ימלאו מנוחם ושלום שסטי זימטנו עם אלהים לנס: עם תמימות דבריהם ועובי משליהם. והוא לומר אל"ס סדברים כהלים כוזרס כואס תמימותו בלי שום עומק עיון וחודו (וכמ"ס רש"י בפרשת חולדות ועקב אל"ס הם כל מי שלינו חייק לרמות נקרא חס): ועובי משליהם. השמלים הנוכרים כדברי הנכונים אין כסס דקות הכנסה ותיירות, ועס כל זה כדעת נוסח להקשר בלמנות דבריהם: מת שלא יבחרו להאמין וכו'. ואין כדעת נוחות להלמין לפילוסופוס: עם דקות חקיייהם - כסס דבריהם מיוסרים עומק שסס ומלמלות לשון להשך לג סקרא כדבריהם: ויופי סדר חבוריהם. סדריס

מפי מחכמה תולדה המקבל, והכפי כפי כח העליון שהוא על ראש המקבל, על כן נבחר המקום בית המקדס, ע"כ. חסו כדבר (פרשת ואל) אכן יש ה' כעבור שמיאלו שמיאלו יראו שס כסיס. ולא לוכל לפרש כי סוד מועלל הוא, ע"כ. והכלל לדעמי כי כח העליון הלז על מקום ארץ ישראל למרגלמיה הוא העזר להלכהס עם מהכונת חולדות המקבל. והוא מה שרמז אליו הכבד באמרו עם דבריהם התלויים בה וכו'. וכפי מה שאמר בשמי סימן י"ב במלכות הכרס. ויסכימו עוד להוראה זו דברי חכמינו: שזכרנו למעלה סימן ס'. גם הרמב"ן פרשת אחרי מות הכיר על מעלת הארץ, אבל אמרו והסמל הארץ והלקוד עונה עליה ומקלי הארץ ח"ל, החמיר הכתוב בעריות בעבור הארץ שחטמם כהן ומקלי הספוס העשות. והנה העריות חובה הגוף וליק תלויות בארץ, אבל סוד הדבר ככתוב שאמר כהנלל עליון גויס בהפרידו בני אדם יכז גבולות עמים וכו'. כי הלך ה' עמו וכו'. והענין כי ה' הכבד ברה הכל ועס כח ההתחמס בעליונים, ונתן על כל עם ועס בלמחות לגוייהם כוכב ומול ידוע כלשר דודע באכזרניות, וזהו שחלום אשר הלך ה' אלהיך אוחס לכל העמים, על חלק לכלס מלמות כשמים וכויהם עליהם מלאכי עליון נחמס להיות שרים עליהם, כענין שכתוב ושר מלכות פרס עומד לגנדי וכו'. והנה ה' הכבד הוא אלהי חלמיס ואדויו האדוים לכל העולם, אבל ארץ ישראל חמעות השיבו היא מלל ה' מיוחדת לשמו, לא נתן עליה מן המלאכים קיין שומר ומושל כהנהילו אותה לעמו התיחד שמו זרע אהיהו. זה אמרו וסייהם לי כגולה מכל העמים כי לי כל הארץ, וזהו וסייהם לי לעם ואכזי אהיה לכם לאלהים, לא שחיהו חסס אל אלהים אחרים כלל. והנה קדש העס היושב בארצו כקדושת העריות וכדווי המלוח להיות לשמו, ולכן אמר ושמרתם את כל הקויו ואת כל שפטי ועשייתם אוחס ולא הקיף חלמס הארץ וכו'. העיון שסס באריותו כדבריו המרחיבים כונת הרב"ע באמריו שזכרנו, עם היוחס רחוקים זה מזה לענין יחוד הארץ היא, כי גבסו לרכי הרמב"ן המייחס ה' לעם ואכזי מרגלי כוכבי שמים וכסיליים, ואלויו לפי כהנלס נמשך הכבד באמרו ושמייה עוזרים על זה, והרמב"ן הגביה עקף לגדולה וכזרות מלמל, דוק ושכנה: וכל מי שדרך הנימוס האלהי וכו'. הוא עם בני ישראל שלבס סמון וכסוח על כזויו החמס והדקדק החולביס לתומס כדבריהם, עם היותהם בלתי מזהמחים כזויו סמלייהם כקדוק המשלים הלוכדים חמנים בערמס, אשר כל שוממס סאהלנה ארזו והסגפות סאהלנה. כי על היות זה בלתי נמשך בלתי נבאיוני כח הרמז בארון כל הנכונים באמרו לא אויס דברים אכזי וכו' כי כבד פה וכבד לשון אכזי, וסכנה זה כי החמה עד ממחר לעלמו ונגל עושה רושם כנפשות כסוח: עם דקות חקיייהם. כנגד עובי משלי הנכונים: ויופי סדר חבוריהם. כנגד תמימות דבריהם:

חבורתם ומה שנראה עליהם מהמופת, אך אין ההמון הולכים אחריהם כאלו הנפשות מתנבאות באמת, וכמו שאמרו ניכרים דברי אמת :

יח אמר הכוזרי אני רואה אותך כנגה הפילוסופים ומיחם אליהם הפך מה שנתפרסמו בו, עד שכל מי שנבדל ונפרש יאמר עליו ששוב פילוסוף או הולך על דעת הפילוסופים, ואתה שולל מהם כל מעשה טוב :

יט אמר החבר אבל מה שאמרת לך הוא שורש אמונתם, כי תכלית ההצלחה לאדם איננה כי אם המדע העיוני, והגעת הנמצאות מושכלות בשכל בכה

אוצר נחמד

דברים נקוד גלס בקדומים ולימודי: ומה שנראה עליהם מהמופת. כגם הם מחזיקים דבריהם בנאמנים, וכן הדין היה לכל הפחות להמון בני אדם הכלתי מנינים הסבדל שבין דת אלתי ובין דתת הפילוסופים, להאמין דבריהם ולהטות נפש אליהם: אך אין-אין-הולכים אחריהם. ואילו ההמון הכלתי יודעים אמתה הפנינים לא יחשבו נפש ודבריהם: כאלו הנפשות מתנבאות באמת. כאלו המון הנפשות זופים כנבואם שאין זה דרך הישר: ניכרים דברי אמת. (סוטה דף ע"ו):

יח אני רואה אותך כנגה הפילוסופים וכו'. ככל זאת לא שך אף מדבר נבואה הפילוסופים, עד שבהם לומר בשאילו המון בני אדם הכלתי יודעים בין ומינס לשמאל, מנחירים מהם, וכאלו מוכנס לכל אדם הרפת אדם ובזוי עם: ומיחם אליהם הפך מה שנתפרסמו בו. בשילוף, שאחז אחרת של ההמון כולו שזאוס אורו, וברי אדרנס הפירוס כההמון עמאם הוא לשכח את הפילוסוף, ואולי גם שאין ההמון סובלים אחרים לא מניני שנבואתם מתנבאות אלא מניני שטורחים מן השמימות ואינם רוצים להיות נבדלים מניי אדם אך להשתרע עמאם שצובע שמתוח ובנטימות עולם הים: ואחז שולל מהם. מן הפילוסופים: כל מעשה טוב. מאחר שהגדלת ההמון כולו עליהם, וכבר נודע משחיתות יצר לל האדם ובנטימות עמי הארץ שסך רק רע כל היום. ואם עם כל זה הם לרביך מוכיבים מן הפילוסוף, מה הכרעה חבד הגלית להצני שילוסוף הים, ומה האמר כי נבאר לו עוד:

יב אבל מה שאמרת לך היא שרש אמונתם. אף אלו הם שפתיים נבואת מדוהים רק נבואת שרש אמונתם, שהוא שטורח שכל חיו, והמתוח הטובות אשר להם אינם עמאית להם, אך מונגלות אללם כדי שישיו פנינים אל השיון: כי תכלית ההצלחה לאדם איננה כי אם המדע העיוני. הם חרובים שאין לאדם סבלה טובה הם רק השיון: והגעת הנמצאות. שגיט אל הכנת הנמצאות שבעולם: מושכלות בשכל בכה וישוב שכל בעלל. ר"ל

אחר רק על דה תקון הקבון, לסקל התסלה לפני התשדלים לפניה אל המדרגה הסיח השיונית, וכאלו שבב השלמות המופש ויבניהו ליה. וזו היא כוניהו לאחר, אבל מה שאמרת שיון י"ב שהתבולל אללם איננה כי אם ידיעת דברים וכו' בין שיהיה לזיק בין שיהיה אפיקורוס וכו', לא היה כוניהו בו אלא מהזד היוה שרש אמונתם שתכלית ההצלחה לאדם איננה כי אם המדע העיוני וכו', אך לא שללתי מהם מעשה טוב עוז שנתנה העוקב היה ללל, וכמו שיתבאר מהמשך דבריו. וכבר הוקדם ענינו בראשון שיון ח': והגעת הנמצאות וכו'. לכן כוניהו בחרו היה שכל בכה, אל הכוניהו הראשונה הנמצאת בשכל בכה אל הגעת הנמצאות, כי ההכנה היא לזן צה תפיסה יד אדם ליתומה טעבית ככל מינו בזאת השתדלות כלל. אבל ענינו אללי ההכנה אשר יקרה מעט בלכחו בדרך ההשתדלות, וכמי שלמד התחלות הכנה ההכנה וכדיון לא ידע להמשיך ממן התולדות אשר שבעגה יקרא מפילל בעלל, וכיוצא בזה. ובשניי ההמשך אשר לו מה קבל את השרה אבל לא יוכל עליה בזאת הכנה קודמתה קצויה לו ע"ה הפועל הכבד, ובאחרים נבאנו

קול יהודה

ומה שנראה עליהם מהמופת. ר"ל מה שנתראה מהמופת שעיניו שביאו על הכוניהם הזכורים, כי עם היוחס מתקיים משליהם ומיחם סדר הכוניהם, ועסק ב"ל היוחס מנדרים דבריהם בראיות עיוניות, אש"כ ב"ל ימיוו הנפשות הטות להאמין להם כמו שנתנו דבריהם הנבואים אשר כל אלה בתוקם נעדרו. וזמן טעם נללתי המשכס אשר הפילוסופים עמין הטעם שזכרנו, וח"ל אך אין ההמון וכו'. והיו דברים האלה שמימיים לאמרו בתמימי שיון ס"ו וכן השם המועטעם למורה ולהתקרב אל האללים, יקדמו כנפשותם לזולת מדברי ההסידים וטובו מתורו כנבואם, וחלל המועטעם הוא לרץ אל הכמה הדברים וכו':

יח עד שכל מי שנבדל ונפרש. כשערון הכאמשה: ואתה שולל מהם וכו'.

היה זה מעשה בוא דברו על אחרים שיון י"ב, כאלמו וזהו ששולל אללי איננה כי אם ידיעת דברים על אמתתם להדמות בשכל השועל וישבו הוא הוא, בין שיהיה לזיק בין שיהיה אפיקורוס לא ימוש כשיהיה פילוסוף וכו':

יט אבל מה שאמרת וכו'. עיניי השוכנה בו גלי ספק לא יוכל להעולם משערון

המעשה אשר החזיקו בו הפילוסופים כדבר המלך, אך למה לא סוף מנמתם המעשה הוא המתוקן, ולא ישומו אליו לבס רק מהז היווה עוזר אל הלהתם העיון אשר הוא הכוניהם בזהם ובזאם, ולא יסון האדם לקדמה בזולת מעשה הנוון, לא תנאויים ועושים נעשות רזון קונס כלאר אלהנו עושים לפי האמת, גם לא לזורך הדוק בשכל השועל, מבלי אין זה אלאם כי אם כאלמשה העיון לבד. ולפיכך כשיומו מתקבצם בחדם העיוני לא יחשו למעשיהם

רק על דה תקון הקבון, לסקל התסלה לפני התשדלים לפניה אל המדרגה הסיח השיונית, וכאלו שבב השלמות המופש ויבניהו ליה. וזו היא כוניהו לאחר, אבל מה שאמרת שיון י"ב שהתבולל אללם איננה כי אם ידיעת דברים וכו' בין שיהיה לזיק בין שיהיה אפיקורוס וכו', לא היה כוניהו בו אלא מהז היוה שרש אמונתם שתכלית ההצלחה לאדם איננה כי אם המדע העיוני וכו', אך לא שללתי מהם מעשה טוב עוז שנתנה העוקב היה ללל, וכמו שיתבאר מהמשך דבריו. וכבר הוקדם ענינו בראשון שיון ח': והגעת הנמצאות וכו'. לכן כוניהו בחרו היה שכל בכה, אל הכוניהו הראשונה הנמצאת בשכל בכה אל הגעת הנמצאות, כי ההכנה היא לזן צה תפיסה יד אדם ליתומה טעבית ככל מינו בזאת השתדלות כלל. אבל ענינו אללי ההכנה אשר יקרה מעט בלכחו בדרך ההשתדלות, וכמי שלמד התחלות הכנה ההכנה וכדיון לא ידע להמשיך ממן התולדות אשר שבעגה יקרא מפילל בעלל, וכיוצא בזה. ובשניי ההמשך אשר לו מה קבל את השרה אבל לא יוכל עליה בזאת הכנה קודמתה קצויה לו ע"ה הפועל הכבד, ובאחרים נבאנו

בכה, וישוב שכל בפעל, ואחר כן שכל נאצל קרוב לשכל הפועל, ולא יירא הכליון, וזה לא ישלם אלא בכלות הימים במחקר והתמדת המחשבה, וזה לא יתכן עם עסקי העולם, על כן הם רואים שיפרשו מהמטון והגדולה וההנאה והבנים, כדי שלא יסדרו אותם מן המדע. וכאשר יהיה האדם יודע התכלית ההיא המבוקשת מהמדע, לא יחוש על מה שהוא עושה, כי הם אינם יראים לקבל גמול על היראה ההיא, ואינם חושבים שאם היו נזולים או רוצחים היו גענשים זה, אבל צו על הטוב והזהיר

אוצר נחמד

קול יהודה

במקום האחרון תחול עליו הנורה המחמדת, מה שהכל הכיוולתי גם הוא יקרינו בדרך השגתו לנורה המשכל כאמור. ואל ההכנה הזאת טוון המצר בלמרו והגעת הנמצאות מושכלות בשכל בבח וט', ר"ל השתדלותו לשיעור לו הנמלאת ויהי מושכלה בשכל בכה ובהכנה קרובה לשב שכל בפעל, שזו אקרא כן מלד השיגו. נורה המושכל אשר דרך הדוכך אליו בהכנתו הקודמת: ואחר כן שב נאצל וכו'. והיו מדרגת מי ששיגי ידיעה כל התכמות טבעיות ואלהיות או רובם. וקרוב לענין זה זכר השם טוב בציבור המורה בראשון סוף פ' א' על אמרו כי לא שכל אלהים ודמותו בלדס מפני השכל האלהי המדוכך ט, ח"ל, הרצון אחד פגלמם דברים. או מפני השגי שהוא הכה והכנה שאינה גוף ולא כה בגוף, או מפני השכל אשר בלדס והוא ההשגה, או מפני השכל הנקבה בלדס והוא השכל הנאלל אשר אחר הבנת רוב המושכלות הטבעיות ורוב האלויות וייחוד האדם ועשה ממושכליו כלם השכל הנאלל, ויעלה האדם למדרגה אשר ישיכל הדברים בדיעה אחת, לכן בלחם שהוא בללס אלהים ובדמותו. והאלחם כי זה שכוון הרצ הוא זה המין האחרון מן ההשגה, כי זה

אחר שמשכל המלאים והשכל שבו עודנו בכה המומר, ובמרגיל עלמו בעיון ונשרם וכדל המושכל הוא אשר השיג בכה חומרו, ונפעל אליו וכן להיות שכל בפועל עומד בפני עמו ואינו תלוי בחומר עוד, וסדכר המושג לא יסור ממנו ולא יטכה ומכורו: ואחר כן שכל נאצל קרוב לשכל הפועל. ואחר כן הושב שכלו שב נאלל רומי בדמות המלאך האחרון הנקרא אללס שכל הפועל, והוא עומד לנח לא יירא כליו והשכל, וכבר זכר א' בכתיו א' בלדכך וכן שירכנו יחר: וזה לא ישלם. להגיע למדרגה זו א"ל רק בללות ימיו בעיון ותקירש: והתמדת המחשבה. לעיון מתידי בתכמה מבלי הסק: וזה לא יתכן עם עסקי העולם. וזה א"ל א"ל שיתגב האדם בדרך ארץ לישא אשה ולכוליד בנים וזו ארץ להשדל עניבורס בדריכה וכמות ומזונת, וממתת זה הם נגרשים מעינים: וכאשר יהיה האדם יודע וכו'. לצי דעת הפילוסופים: על מה שהוא עושה. על קיום מלות מעשיות: כי הם אינם יראים לקבל גמול וכו'. ושמה תלמד אף שאינם מוכיחים בקיום מלות ע"כ נמנעים מן שיעור, שם זה אינו מלד שסטי יראים לקבל גמול שמים על סירח, ואינלו גזילה ורזיחה המיניעה שסם נמנעים מהם אינו להם רק מלד דרך ארץ, ותושבוס שקר ראוי שיחא האדם מתדמה לנוראו אשר הוא נתקון העולם ויישבו ולא נשחתחו, והפעמים סדכר להם מן מגונס: וקבעו

השכל נלחי וקיים והוא בלתי הווה ולא נפסד, והוא המכונה בשפתם של דקייס, ולכן בלחם עליו נעשה אדם בללמו כדמותו, גם בצבור הכליתי הראשון והאלמטי אלל בצבור זה האחרון, ע"כ. וכבר הראית לדעת במקומות ממה שקדם, גם במדלת יהודע בחמישי, כי הובט אחרו מהשפט זה משיטתו של חכר והוא כחוקה ממת: שיפרשו מהמטון והגדולה וההנאה. שלשה אלה זכר הפילוסוף בראשון מספר המדות פ' ה', בהרצוהו שהאומר לא יתלה בלדס מהס. וכבר השיב בעל עולם שבה סמוך לרשימתו להורות כי על שלש עבירות אלה נלכדה רגלס של דור המבול דודי הפלגה ואמטי סדוס ועמורה. כי דור המבול השבו שהאומר הוא השגון, וירלו וכו' בנות האדם וכו', והוא אחרו ותשמה הארץ וכו', כי ששתי וכו', וכאמל"ל כל מקום שאלמה מולא זנות וכו'. ודור הפלגה השבו שהכבוד הוא האושר, ח"ל"א ונעשה לנו שם וכו'. ומדוס ועמורה השבו שהעשור הוא האושר, כאמרו (יחזקאל פ"ז) גלון בעשה להם ופלות השקט היה להם ולבנותיה ויד עמי ואבינו' זה החזיקה וכו': לא ירושע' על מדה שרואו עושה וכו'. הוא אשר נדברו, כי לא יביטרו פעליהם כי אס גמה שיערס אל' הגנת המדע, ואחר יתדלו. והיו הדברים האלה קרובים למה שאמר הפילוסוף בראשון סימן א', גם ס סימן ג' אחר חין בדת הפילוסופים הריגת אלם מפני שמתנחסם השכל, כמו בציבוריהו. והנה זה היה מקום טעוהו של אלישע אחר כפי מה שהזכר בשליטי סי' ס"ה: אבל צו על הטוב וכו'. וראה זה כחומר עלמו, כי תחלה אחר שלא יחוש הפילוסוף על מה שהוא עושה וכו', ועמה נעשה בלחם שישח למעשה הטוב להדמות לנורה וכו'. והלא גם המדע העיוני שהוא אלל הפילוסוף הכליתי האלחנה בלדס, ליינו רק להדמות בשכל הפועל כמו שזכר למעלה סימן ג' וקדם ציבור בראשון סימן א'. אמנס יסול הספק הזה ויסול בלחמט, כי המדע העיוני הוא הכליתי האלחנה בלדס הנדבק בשכל הפועל דביקה גלאושרת שישבו בה הוא הוא, כמזכר למעלה סימן ג'. אמנס מעשה הטוב אינו מעיקר שלמותו המולח, אלל מדרך החומר להדמות לנורה בסדור הדברים על דרך הטוב כפי היכולת אע"פ שלא תשלו לו בזה שום דביקה בנבדל, אלל שעכ"פ דיקי וישר הוא לגבר תמים בעיון שחיה נפשו זכר מכל האלדים, ויהיה נקי פטים ובר לבב בנחירת מעשה נלות אשר לשי שכל יסולל, וימלחם בספסו קן לעמז וכן לזלמו, שיקם המנוהגים